

KÖZLÖNY,

hivatalos lap.

Megjelenik napokint egy — országgyűlés alatt több — nagy regál iven. Előfizetési díj a folyó év hátra levő 6¼ havára helyben 7, vidéken 8 forint ezüst pénzben. — Előfizetheti Budán, a kiadó-hivatalban (vár, Fortuna-utca, Jolics-ház 132 sz. a m. k. egyetem nyomdája mellett), Pesten Emich Gusztáv könyvkereskedésében és az ország minden kir. postahivatalainál. — A szabott díjú hivatalos Magánhirdetések nem vétetnek fel. Mellyekért eddig díj nem fizetett, ezután is díjmentesek maradnak. —

Krassó, Temes, Torontál, Bács, Arad, Zaránd, Csongrád, Csanád, Békés, Pestmegyékhez és Temesvár, Zombor, Szabadka, Arad, Pest és Szegedvárosokhoz.

Minekutána sem a közös jog és közös szabadság jótételeinek, sem a kormány békes törekvéseinek és javaslatainak, sem a felsége f. e. július 10-én kelt legkegy. nyilatkozatainak nem volt azon óhajtott hatásuk, hogy a pártütők és a pártütésre elcsábított lakosai e hazának a törvényes ösvényre és a király nevében intézkedő törvényes kormány iránti engedelmségre visszatértek volna; minekutána a hódolat helyett nyílt lázadásra keltek, s fegyvert fogván az alkotmányos hatalom ellen, ekképen polgárháborút indítottak, és lázadásuk a szomszéd Szerbiából berontott idegen rablócsoporthoz által is segítették; köteleességévé vált a kormánynak összegyűjtött hadi erejével a pártütést szigorúan elnyomni, a békét helyreállítani, s jutalmazni és büntetni törvény és igazság szerint.

Hogy tehát a minden módon eltávolítani sikertelenül szándoklott belső háborúnak minél hamarabb vége vessék, rendelem a mint következők:

1. Bujtogatások következtében rablásokkal és gyilkolásokkal kísért fegyveres pártütések válván és válhatván színhelyévé Krassó, Temes stb. megyék és az ezekben fekvő kir. városok, mind ezekben rögtönítélő hadi törvényszékek állíttatnak fel, mellyeknek alkotásával s a szükséges számban összerendezésével a temesvári főhadi parancsnok b. Pirét tábornok, pétervári főhadi parancsnok b. Hrabovszky és b. Bechtold őrnagyvezér bizatnak meg, t. i. a körülmény szerint a mint a bűnösök vagy Bánát vagy Slavonia vagy e körön kívül fogatattak el.

2. Ezen hadi ítélőszékek alá tartozik polgári állapot különbsége nélkül minden hadi fogoly és kém, minden ki fegyveresen fogatik el, minden ki a lázadókra élelmi és hadi szerkeket ad, visz, vagy hadi munkálkodásaikban bármiképen segédelmet önkényt szolgáltat, minden a ki a népet hasonló fel-lázadásra pártütésre írásban, vagy szóban ingerli, buzdítja, ösztönzi.

3. A Szerbiából berohant idegen csoportokkal, mint mely-lyek a szerb kormány hadizenetek nélkül saját veszélyekre menték a magyar sz. korona földét megtámadni, összevéve és különkülön, mint törvényen kívül álló rablók kell bántani, kik kegyelmet nem igényelhetnek, és nem kaphatnak.

4. A hadi ítélőszékek tagjai a sorkatonaság, honvédsereg és nemzetőrség tagjaiból választandók.

5. A hadi ítélőszékek ítéleteiket nyomban végre is hatják.

6. A rögtönítélő hadi ítélőszékek, csak minden ítélőszéki tag egyező közakarattal, s csak halálra ítéletnek, véleménykülönbség esetében a foglyokat Temesvárra az ottani várparancsnok őrizete alá vagy pedig Szegedre és a szükség és nagy szám esetében, innen feljebb szállítandják, hol azoknak elítélésére külön törvényszékek fognak állíttatni.

7. Megszűnik a hadi ítélőszékek hatósága akkor, midőn a nevezett törvényhatóságok területén a lázadók táborai megsemmisítettek, vagy ezen rendelet visszavétetik.

Budapest, július 19-dikén, 1848.

István, nádor, királyi helytartó.

Belügyminister

Szemere Bertalan.

Hirdetmény.

A hadügyminister legkellemesb köteleességének tartja Kiss Ernő Hannover huszár- és báró Blomberg Frigyes Schwarzenberg dzsidas-vezér parancsnok uraknak hazánk igazságos ügye hó felkarolásáért, s az azt dúlni törekvő, törvénysértő lázadók fékezéséért, mellyet ők mély belátással, valódi harcias kitűrés-sel, vést nem ismerő vitézséggel eszközölnek, s a mit nem csak a fényes eredmények feletti hivatalos jelentések, de a körülményekkel közvetlen érintkezésben álló része is a nemzetnek egyhangulag, dicsőítve tanúsít — elismerő köszönetemet hirlapban is kijelenteni.

Bemutatom továbbá a haza méltánylatára Kiss ezredes úrnak azon magasatos hazafiságát, mellyel nem csak minden hadi fázadásokat szívemelő példájával ezredének, a legnagyobb önmegtartózkodással oszt, sőt a körülmények sürgető igényeihez képest a közügy segélyéhez még nevezetes pénzbeli áldozatokkal is járul.

Dicsőretet érdemel ezen ezredes urak parancsa alatti legénységnek józan, erényes s a jelen zavaros viszonyok által meg nem rendített szabályszerű magaviselete, vészbeni hidegvérűsége és hősi elszántsága, melly szép tulajdonságok ugyan annyi megczáfolhatlan tanui a képző és vezető tiszt urak buzgó s fáradatlan eljárásának.

Különös megemlésté méltó még a nevezett dzsidas ezred lengyel legénységének nemzetünközi meleg ragaszkodása, a földnép iránti lekötő nyájassága s megelőző barátsága, melly által az magának a lakosság rokonszenvét minden időkre kivívta.

hadügyminister

Mészáros Lázár m. k.

A hadügyministerium részéről közhírré tétetik, miszerint, valamint a pénzügyminister ur a polgári hivatalokra nézve kinevezési díjt nem kíván, ugy a hadügyminister az országgyűlés elébe terjesztendi, miképen a magyar ezrednél, az eddig divatban volt tiszt kinevezési taksákat, és a fizetési levonatokat jóvendőre, teljesen megszüntetni akarja.

Kalády Ignác 4-dik honvéd-zászlóalj főorvos a zászlóalj örökös használatára négy szelenczébe foglalt 560 pfnyű értékű tiszta angol ezüst- s aczélból készült boncz- s egyéb orvosi eszközöket ajándékozván, — e nagylelkű adományért a nevezett főorvosnak a haza nevében köszönet nyilváníttatik.

Baldacci.

Földmívelési, ipar- és kereskedési ministertől.

A galicziai határvonalon levő m. harminczadivadaloknak a galicziai vámhivataloktól elkülönítve következtében harminczadosokká a körömezői harminczadivadalhoz Gluskievicz Mihály, ottani vám- és 30-di beszedő; a konecznai harminczadivadalhoz Zopoth János barvineki ideiglenes vám- és 30-di ellenőr; a szkalitai harm-hivatalhoz Szluszny Ignác brumói vám- és 30-di beszedő; a vidrányi harm-hivatalhoz Vas Ferencz vidrányi vám- és harm. beszedő; a podvilki h. hivatalhoz Mikelyi Lajos bécsújvárosi harm. irász; a muszinkai h. hivatalhoz Baternay József leoridui vám- és 30-di ellenőr; a mniszeki harm. hivatalhoz Poppei Rudolf pesti harm. irász; a leondinai harm. hivatalhoz Gábor István körömezői vám- és 30-di ellenőr; a sztaonai harm-hivatalhoz Chodorovszky Ignác sztaonai v. és 30-di beszedő; a volozsiankai h. hivatalhoz Szumsky Viktor ottani vám- és 30-di beszedő; a bruszturai 30-ad-hivatalhoz Dancovszky Sándor, ottani vám- és 30-di beszedő; a luhyi 30-ad-hivatalhoz Frankovszky János ottani vám- és 30-di barczaszedő; a leszniczi 30-ad-hivatalhoz Sihulszky Antal, ottani vám- és 30-di barczaszedő; a viszovai 30-ad-hivatalhoz Kaleczynszky Bódog ottani vám- és 30-di barczaszedő; az újbélai harm. hivatalhoz Czerminger János bukovinai vám- és 30-di barczaszedő; a sztorinai 30-ad-hivatalhoz Gentkovszky Jakab ottani vám- és 30-di barczaszedő; a schlachtovai harm. hivatalhoz Ciechulszky Károly ottani vám- és 30-di barczaszedő; a viszkovi harm. hivatalhoz Döbrentey Lajos bilasoczi vám- és 30-di irász; az ursoki harm. hivatalhoz Orlovsky József vimpácsi 30-di irász; a csertiznai 30-di hivatalhoz Tretter Január ottani vám- és 30-di beszedő; a pekelniki harm. hivatalhoz Riedel Ferencz ottani vám- és 30-di beszedő; a szuchachorai 30-ad hivatalhoz Laska Antal ottani vám- s 30-ad beszedő; a bukovinai harm. hivatalhoz Stáner József újbélai vám- és 30-di ellenőr; az alsójablonkai harm. hivatalhoz Grabovszky Szaniszló ottani vám- és 30-di beszedő; a rajczai harm. hivatalhoz Movarczik Ignác szulini vám- és 30-di barczaszedő; továbbá 30-di irászokká a barvineki harm. hivatalhoz Eperjesy Lajos temesvári h. őr; a bilasoczi harm. jelző állomáshoz Kutsényi Károly velkai 30-di fő-őr; a ruszkapolyánai h. jelző állomáshoz Redaab József ottani vám- és harm. barczaszedő; végre a borsai harm. jelző állomáshoz Frankovszky Sándor felső-vissói vám- és 30-di barczaszedő kinevezettek.

Budán, július 8-dikán 1848.

Töltényi Miklósnak Bécsben, „Ungarn und Deutschland“ cím alatt megjelenő lapja, mellyben hazánknak és a német honnak politikáját éber szemmel kíséni, s a magyar érdekek mellett a panszlaviszmus ellenében küzdeni tűzte ki czélul, figyelembe ajánlatik.

Nemzeti gyűlés.

Előleges értesítés a képviselőháznak július 22-dikén tartott üléséről.

Előterjesztvén az elnök, miként a hadügyminister beadá tervét a katonai nevelőház, Ludoviceum tárgyában, napi rendre azaz: a trónbeszédre szerkesztett válaszjavaslata tért a tanácskozás. A viták befejeztetvén, a válaszjavaslat általánosságban elfogadtatott, részletes tárgyalása a d. u. 4½ órai ülésben levén folytatandó.

VI. ülés a felsőházban. Július 21-én reggel 10 órakor.

Elnök: az országbró; tárgy: a trónbeszédre készített válaszjavaslat.

Elnök: Mindenekelőtt az utolsó ülés jegyzőkönyve fog felolvasatni.

Radvánszky jegyző olvas.

Elnök: Van észrevétele a háznak? (Nincs!)

Napirenden van a trón beszédre készített válaszjavaslat. Bátor vagyok jelenteni, hogy a kiküldött bizottmány által a javaslat elkészítettvén, az első alkalommal hibásan nyomtatott ki, ugyanezért másodsor kellett nyomtatás alá adni. Nem tudom, kezöknél van-e a tiszt. ház tagjainak e javaslat? (Igen!) E szerint tehát a bizottmány előadója fel fogja a javaslatot olvasni.

Beöthy Ödön: Bocsanatot kérek, mielőtt a tisztelt előadó ur a választirat javaslatot felolvasná, minthogy kettő fekszik előttünk, mellyeknek egyike a tiszt. elnök úr által hibásnak jelentetett ki, vélekedésem szerint mindenekelőtt az lenne eldöntendő: mellyik olvassassék fel a kettő közül. Már magából a jegyzőkönyvből, de a tanácskozásból is kitűnik, hogy a bizottmány oly utasítással volt kiküldve, mikép a trónbeszéd minden pontjaira feleljen; elfogadván e tekintetben a modorra nézve a francia, a cselekvésre nézve pedig az angol módot. S ime a 3-ik szám alatt foglaltatik egy §. mellyről a trónbeszédben legkisebb említés sincs; miután pedig a küldöttség a trónbeszédre való felelettel volt megbízva, s itt oly § állíttatik fel, melly a trónbeszédben nincs: vélekedésem szerint csak a 2-ik számú javaslatot lehet felolvasni, mellyben az nem foglaltatik; s ha a 3-ik számú foglalt ezen §-t bele akarjuk tenni, úgy az indítvány utján lesz előterjesztendő, melly felett a többség határozandó.

Gr. Pálffy József: Örültem volna, ha erről említés nem tétetett volna; mert vélekedésem szerint a 3-dik számban nem történt érdemleges változás; egyébiránt miután a kiküldött választmány munkálata egy külön conferentia által megváltoztatott, pártolom az előttem szólott bihari főispán észrevételét, s kívánom, hogy a választmány munkája felolvasatván, a mennyiben netalán változtatás kívántatnék, — ez indítványkép terjesztessék elő.

Gr. Andrássy Gyula: Időrovidség miatt nem lehetett a ház által kiszabott uton eljárni. A 8-ik §-ba egy újabb indítvány jött be magán-conferentia útján. Midőn arra, mit a bihari főispán mondott, nekem sincs észrevétele, hogy t. i. az érdeklőt változtatást tüzetesen mint külön indítványt kelljen tárgyalni; nem mulasztatom el figyelmeztetni a házat, miként a 2-ik számú választirat javaslatban több, a bizottmány munkáját mintegy megmásmió nyomtatási hibák foglaltatnak, a 3-ik számú példányban pedig ezen hibák megvannak javítva: ezek folytán kérem a tiszt. házat, hogy ne a 2-ik, hanem a 3-ik számú javaslat olvassassék fel; fentartván hozzászólhatást jagomat a 8-ik §-ra nézve, midőn ez mint külön indítvány fog tárgyalatni. (Helyeslés.)

Elnök: Kívánja a többség, hogy a 8-ik § kihagyásával, a 3-ik számú javaslat olvassassék fel? (Igen!) Meltőztassék tehát bizottmányi előadó ur a 3-madik számot felolvasni.

B. Perényi Zsigmond: A trónbeszédre adandó választirat készítése végett kiküldött bizottmány megbízása következtében ezennel bemutatom a választirat javaslatot. Mielőtt azonban felolvasnám, legyen szabad röviden megemlítenem azon nézeteket, mellyek a választmányt ezen választirat javaslat szerkesztésében vezérelték. Átalánosan véve azon modort kívánja a bizottmány követni, mellyet ez országgyűlésen a tiszt. felsőház még mind azokban, mik e táblánál előfordultak, követni jónak látott. Gondot fordított arra, hogy mindaz, mi a trónbeszédben érinteték, a választiratban is érintve legyen; s hogy mindazok iránt, mik a trónbeszédben megemlíttettek, a háznak nézetét s érzelmeit kijelentesenek. Figyelemmel gondolt a választmány arra is, hogy ezen első választiratban, melly által a szabad átalakulás terén Europa elébe jutunk, egész Europa előtt nyilváníttassék a nemzetnek a királyi székhez, nemzeti önállóságához s becsületéhez ragaszkodása, mellyel a jelen átalakulás idejében is viseljük a nemzet; s ezt annyival inkább megemlítenének gondolta, miután tudva van, hogy a bujtogatók épen azzal álltak elő, mintha szabadságunk kivívása s átalakulásunk nem a trón érdekében történt volna. Egyszersmind úgy vélekedett a választmány, hogy a magyar nemzet legforróbb óhajlásának teljesülését, s örömet jelentheti ki az iránt, hogy midőn a felsége egészségtelen volta miatt megakadályoztatott a magyar országgyűlést ön személyében vezetni, felséges személye képviselőjei hön szeretett nádorunkat István főherceget rendelte; a mi iránt örömet annyival is inkább gondolta kijelenteni, mert meg van győződve, hogy ezen választás a nép szívéből eredett.

Mi a horvát mozgalmak iránt, különösen arra figyelt a választmány, hogy a választiratban nyíltan kijelentessek, miként azon ellenszenves mozgalmakat nem tulajdonítja az egész horvát népnek, hanem némely rosz akaratú lázítóknak, kik mindenféle ígéretekkel tévutra vezették a tudatlan tömegeket. Egyszersmind kijelentendőnek vélte azt is, miként el kell különböztetni a horvát mozgalmaktól azon lázongókat, kik rabló csoportok segítségével rablásokat üznek az alsó vidékeken. Nyilváníttandónak vélte továbbá a választmány, hogy a horvátországi mozgalmak fájdalommal tölték el a nemzetet, melly annyival inkább kárhoztatja a támadók ezen lépését, miután minden szabadságot testvériesen osztott meg Horvátországgal.

Mindenekelőtt azonban, minthogy a trónbeszédben azon veszélyes körülmény is érintetett, melly jelenleg hazánkat környezi, a nemzet nagyságához és érzelmeihez méltónak lenni gondolta a választmány, nyilváníttani azt, hogy a királyi szék, nemzeti önállóság s becsület védelmére ezen

Nem béke minden áron, ezt csak a politika rágalom állíthatja, de nem is háború minden esetre. Mihelyt a béke becsületes, a harc mindég győztes.

Ki általános elveken száguld előre és hátra 's a körülmenyeket nem veszi fontolóra, hasonló ahhoz ki a csillagokat egyenlő távolságra hiszi, mivel nincsenek a szemnek támaszpontjai, melyekről összehasonlításokat és tájékozódásokat tehessen közöttük. A politikában így válnak a leghelyesebb nézetek legfontosabbakká, sőt az elvek ugyanannyi hazugságokká válnak alkalmazásokban.

Nem akarnék lenni olyan hosszú, mint a múlt nyári végtelen tért nyit a tárgy. Azt hiszem, a körülményeket csak kissé részletesebben előadni, annyi mint kimutatni a különböző nézetek helyességét, vagy helytelenségét, melyek szerint a múlt három hónapot megélt a közönség.

Hogy találtuk mi az országot 1817-ben november 7-én? Nem írom le hosszan, néhány szóval is el lehet mondani. Tehát hogy találtuk? Még mindig a Corpus juris apró reformjaira törekedtünk. Az abba lerakott, de elavult jogokat akartuk kiolvasgatni belőle, és visszanyergetni. A véglegesen volt minden reményünk az iparra nézve. Ausztria vámrendszerének járma által gyarmatként nyögünk. A sajtószabadság messze távolban lebegett előttünk. Az évenkénti országgyűlés 's a népképviselő, a szabadföld, és a nemzetőrség, a magyar és parlamenti önkormányzat csak mint egy álom csillogott fel lelkeinkben. Szóval a szabadsághang, az alkotmány pusztaság volt, helyünk nem volt Európa nemzetelének díszes sorában, minden erőnk csak az ellenzékben állt, nem bírtak elveszíteni, mi nem bírtunk győzni, a politika állhatatlan nem életerőnkkel, hanem bizonyos nyulékonsággal állhatat ellen.

Ez állapot szomorú volt. Egy európai nemzeti élet jelöltje bennünk nem lehetett szemlélni.

És hogy adtuk az országot vissza a hazának és nemzetnek, 1818. április 11-én?

Nem kellett többé különböző urügyek alatt a jogot a corpus jurisban keresgélmi, az ész könyvéből írjuk ki a mire szükségünk volt.

A föld szabad lett, és szabad a nép, mely azt bírja. A közösterhivvelés behozatala által a választal legnagyobbja lerontatott, mely az összeolvadásnak gátul állt.

A nemzetőrségi intézet felállítatott, 's ez által a védőerő a népből székelt.

A sajtó visszanyerte szabadságát. A népképviselő ohajtása testté vált. Magunk kormányozzuk magunkat.

A kormány székhelye 's minden rendeletek kuforrása többé nem idegen föld, nem Bécs, hanem Budapest. Az unio Erdélyiyei megalapítva, 's a tökéletes egybeolvadás kijelentve.

Ugy szőlővín vágyaink sőt álmaink magok csodálatosan teljesedtek.

Az alkotmány a haza, a nemzet egészen újjaszületett. És pedig mind ez megtörtént általános megbontása nélkül a fennálló jogszertü érdekeknek, — a nemesség mint eddigéi idősb szőlőt hozott ugyan némi áldozatot, mint zseugét azon tömérdek hasznokból, melyeket századok hosszú során keresztül megtakarított, de hazafuul vér nem omlott e csodaszertü általakulás böcsőjénél még akkor, midőn ő felsége által az újjaszületés törvényei megszentestettek.

Szóval, rabul vettük át a hazát, a nemzetet, és szabadságát adtuk vissza. A pusztában mind 40 de 400 éves vándorlását végeztettük be vele. Az ígérte földének szélére juttattuk, hol csupa boldogságot reménylünk.

De minden emberi számlás csalékony. Ugy látszik, a gondviselés szándékában nem lehetett, hogy bármely nemzet gyökeres általakulását a béke áldásai közt érje el. Es először is épen azon osztály kezdte meg a rendetlenkedéseket, melynek személye és birtoka szabadá lett. Néhol nem hitte el a mi jótéteményben részesült, tul járt az képzeltén, és mihamar keveslette, a sok sem volt már elég, mindent követelt, épen azon tulajdon jognak megsértésével, melyet követelésének alapjául fektetett.

E bajt megörvosolni igyekeztünk az által, hogy az egyházi szöszkőből a megyei küldöttségek és egyes bizottak által magyaráztattuk a törvényeket, és nyomtatványokban különböző nyelveken kiosztattuk 60—70,000 példányban. Ezen rendetlenkedéseket a zsidó üldözés követte, és pedig kivált a királyi városokban, hol a jogegyenlőséget a lehangosban emlegették, és a melyeknek polgárai még érzhettek az ígánok nyomását, mely alatt szenvedtek, 's most mitűn magok lerázták, egy más osztályt akartak bele kényszeríteni.

Es e két nembeli rendetlenkedések az ország különböző részén sűrűn gyuldoztak ki, öszeköve rablással mindenütt, sok helyen gyujtogatással, néhol ölésel. A kormánynak katonai ereje ennek megfékezésére sem volt elég. A nemzetőri öszszállítás és szerkesztés pedig a zárlatúságra csak új okot nyujtott volna, mert a nép alacsony bujtogatások következésében a törvényes jótéteményekben is csalást, a nemzetőri öszszállítás ujjonzozatát szemlélt.

Uralk! A nemzet ujjonzozatát fájdalnak nem előzték meg az igaz, de ime annál terhesbök következtek utána.

Midőn átvettük a kormányt, a nemzet kétségén kívül más erőt nem vettünk által.

Az önkénynek és erőszaknak, az idegenek és idegen érzésű honfiak kormányának 3 százados éptményét leadóztottuk, és midőn kezűnkbe vettük a kormánypálcát, omladékok közt szemléltük magunkat.

Jöttünk és a kincstár megfellethős úresen találtuk. A magyar kincstár sem volt más mint egy postahivatal, mely a bécsnek rendelete szerint küldötte a pénzt 's a legutolsó hetekben a küldözésben sérény volt. Az ország el volt borítva papírpénzzel, melynek hitele a közszem veszélyeztetésével napról napra csökkent. Ausztriának vas ujal közi volt hitelünk, placcunk, iparunk. — Rögönös és gyökeres reform. Ausztriában talán status-esödöt húzott volna maga után, mit nem ohajthatunk, mert polgártársaink százezrei jutottak volna koldus-botra, mi által a társadalmi convulsió tetőpontjára hágtott volna.

Jöttünk és kevés katonaságot találtunk, és nem találtuk egy mint hazafuul szívűnk ohajtottá volna. Nagy része Olaszországban volt, hol a háború bevégezését mi sürgettük, azonban a mint onnan behozni a törvény által gátoltatunk, ugy rögön visszahozni épen legszentebb érdekeink által nem tanácsoltatott, a meynyiben a bentálaltak érzelmeit is az általakult kormányforma irányában ellenségesnek tapasztaltuk. Nem csak ott volt a hiba, hogy idegen tisztekkel vannak ezredeink elárasztva, a beföldiek legnagyobb részében hasonló szellem el; a hiba ott van, hogy a nemzetietlen politika, az absolutismus a katonai osztályból mindent nevelt csak embert nem, csak alkotmányos polgárt nem. Ehhez járult az is, hogy a sok külföldi az új rendszer által letélt látta veszélyezve. Sok letett esküje által érezte magát lekötölte, melyben sem hazáról, sem alkotmányról nincs említés. — Tehát katonaság kevés volt az országban, alig 18,000. De e kevés sem volt mind szövetségünk. — Hasz-

nálni kellőleg nem lehetett, előbbi pedig vesztés 's mes lelt volna, midűn a belső rendtelenségek meg sem szűntek meg, és Horvátországban az ellenszertü esnek szomorú jelű mutatkoztak.

Jöttünk és hogy találtuk Horvátországot? Az aratas idejére során gátolhatatlan elvetett, elhittett, annak szomorú aratas ideje most következett be. A megnokott, europailag megbakott rendszer emberei a bánt állítottak fel. Meghívásunkra előbb a körülmények 's ország kívánatainak tudatlanságával megnegőztöt, — utobb a Magyar- és Horvátország közti kapesot megszakadtotnak állítá, — sőt az 1818-ki törvenyt, mit ő felsége megszentestett, kicsikartnak hirdette's ekképen a törvényhozás es király följibe biroképen emlekedett, állitása szerint épen a törvény és királyaság érdekeiben. De mind ez úres beszéd, kerestett ürügy; Magyarországot elszakadni, ez a legközlelebbi cél, a távolabbi cél minden elszel emből egy nagy avagy több kis birodalomnak alkotása. A köz hír magas tam-gatásokat is emleget, melyekben a bán részesült volna. — A kormány nem bír kellő tudással arról, ha bírna tiszteket ismerné a nemzet képviselőinek a tény bejelenteni. A hol feltelt szolálni, felszólaltunk aprób eseményeket félreértéseknek neveztek. A bán tehát egyenesen a forradalmi terre lépett. A kormány rendeleteinek nem engedelmekedett — lázadási helyzetbe tette az országot, és a rettegtes es belső háború veres zaszlóját tűzte ki; mert ennek folyabán ütött ki hazánk also részén a szerb faj lazogsága, melyet békes uton nem sikerűlven megszüntetni, jelen pillanatban azon vidadek a szerencsetlen polgárháborúnak színhelyei.

Jöttünk és a külföld nem ismert bennünket. Magyarország mintha meg kiskoru volna, nem volt jogostva fellepni a világ önálló nemzetei közt. Nagy tartományok tekintenek, de független nemzetek nem ismertek el. Termesztes hogy kinek érdekeit nem vedik, azon érdekek mellőztettek, és így történt, hogy Magyarország java az europai diplomatiában gyüleembe nem vétett. Araltaim e helyzetnek ha valaha most erezzük, midőn esatlakozó, elvaló, forrongo állapotban levő a népek, a legfontos kérdések nélkülűnk döntettek el a cabinetekben.

Tehát mi állapotban vettük mi át a kormányt? Egyrészt forradalmi állapotban, másrésztől a kormányzásához szükséges eszközök nélkül. Tele nehézségekkel, de azok elhárítására erő nélkül.

Rosz állapotban találtuk a financot, sőt épen semmi financot nem találtunk.

A katonaság nagy része kün volt, melynek visszahozatala ellen több ok harozott, mint mellette. A ben levő adit köteleességét vélt teljesíteni, ha az új alkotmányos kormánynak vonakodva engedelmekedik.

Horvátország pártitól terre lépett. A panszláv törékvs veszedelmes vonaglásba hozta szláv ajku népeinket.

S mivel székuuk nem volt a diplomatiában, a külső bujtogatások ellen sükreul nem léphetünk fel, 's karjaink tul a határon nem értek.

E bajokon kellett és kell segíteni, mert ezekben van az ország gyöngesége.

A financzterv annak idejében e ház elébe is fog jutni. Addig a kormány az ezüst pénz hiányában a forgalom életkítése végett apró papir pénz ki becsatását rendeite el, és mivel a kincstár jovedelmei az 1818 törvényezikkely után 's a horvát szerb, mozgalnak miatú igen csökkentek, kölcsönre hivta fel a nemzetet, a haza és királyi szék vesztélyes állapotának pillanatában.

A katonaság vonakodó szellem az elmozdítgatás némileg segített volna. De fontos okok miatt e bánásmodot a kormány nem tartá tanácsosnak, a meynyiben a baj nem enyészett volna el, hanem csak helyét változtatta volt az s alakját. A felség egyenes parancsai, az alkotmányra esküvés, a hadgyminiszer fellépése ugyan a bajon sok részben segítettek, de hiában a lelkesedés nincs meg a tisztikar nagy részében. E lelkesedést a nemzetőségben, az önkénytesek táborában kell keresni, 's e ketnek szerkesztésére fordítá a kormány gondait, de a teljes felfegyverzés, legyőzhetlen akadályok miatt mind ez ideig meg nem történhetett (Tetszés).

Horvátország irányában legtermesztesbök kúvott az erőhatalom politikáját követni. De a mi természetesen lát-szik az nem mindig észszerű is. Ez bizonyosan polgár bel-háborúra vezetett volna, mi istennek legnagyobb csapása az emberekben, és mi nem választottuk e politikát. S annyival kevésbbé látuk szükségét, mert bár Horvátországban a bánit rettegtes és bánit statárium befolyása alatt általánosnak látszik a lázadás, meg vagyunk győzödvé, hogy a nép többsége visszatér a józan 's törvényes utra, mihelyt elvo nult a vérs, mely most fölötté tuzes és pusztító esapásokkal uralkodik. Előbb ki akartuk mind azon eszközöket meríteni, miket a jogszertüség nekünk nyujt, elobb meg akartuk őket fosztani mind azon urügyektől, melyeket a világ etlen használtak. Eljárásait a főség e dékével indokolták, tehát a felség magas nyilatkozatait látuk megleszertüeknek. Ok azt mondták: a két ország között a kapesot megszakadt, a felség azt megszakíthatatlannak jelentette ki.

Ok azt mondták: az 1818-ki törvények a felségtől kíván-nak esikarva, ő felsége ismételve kijelenté, hogy a miben megegyezett, azt szive szabad sugallatából tette.

Ok azt mondták: a mit tesztek, nincs legmagasb érte-sítés nélkül, mire a föherczek tagadólág felelték, ő felsége pedig a junius 5-ki tartományi gyűlést törvénytelennek nyilvánítván, igazságosnak taláta, hogy királyi bizottság vizsgálván meg a horvát urügyet, a bán az alatt mind polgári, mind katonai hivataloktól felfüggesztessék.

Igy kelt a junius 10-ki ketős manifstum, mely 160,000 példányban 4 nyelven terjesztett. A felség nevet bitorol-ták, 's épen ez által hazudottattak meg.

A királyi szó minden urügyet ekkép rontott le, 's a horvátok hirdettü husége telepleztetvén, tetők mint álno-kül takargatott szemtelen pártutés jelent meg a világ szemel előtt.

A törvényes rendet tüssint helyreállítani Horvát-országban nem lehetett máskép mint fegyveres erővel. A harcznak, a véres, és hosszú harcznak kimenetele Magyar-és Horvátország közt nem lett volna bizonyiatlan elvögve, de ki az ország határain tul is tekint, e lépésben a végte-len következményeknek csak kezdetét szemlélté volna. Rög-tön győzni, vagy a béke politikáját követni, e kétü közt kellett választanunk. Amaz nem volt hihető, tehát utunk ki volt felölve már ez által.

Azt hittuk, midűn mindjé jogkövetéssel léptek fel, e téren maradniuk legtanácsosb. Ezért nem voltunk idege-nek némi engedményektől. Hittük, hogy bár a phanasiták-nak nem használ, de a többinek kedves lesz, 's otthon épen erejüket neveli. Mivel éreztük, hogy erősbök vagyunk szak-ség esetében, illet hozzánk az előző, a békes bánásmod, melytől csak a gyöngeség iriózik, minthogy fél gyávánok tartaitni (Tetszés). Mi nem akartuk oda eresztetni a dolgot, hogy Horvátországgal mint külfatalommal háclig végez-zünk; királyi bizottság és bíró körébe véltük az ügyet tar-

tóznit. Mind ezt annyival inkább, hogy minden nap, mely el-mult, készebben talált, ha kell, a harcra is.

Szóval, a jog és törvényesség alapját mi nem akartuk elhagyni. Hoszszabb az de biztosabb; annak, ki körülményeinket ismeri, egyedül biztos. Csak az láthatta gyáváságnak, ki az eszközöket nem ismerte, mik rendelkezésükre álltak. Forradalmi kormány nem akartunk lenni, erők épen a jog-szerűségben állt. Forradalmi eljárással épen a horvátok vadját igazoltuk volna, mely most magokat érel. A jogosság maradhat számító és higgadt, ez volt a mi szerepünk, ab-ban van az állandóság; a phanaticus lázadás mint az úres széleszlop öszszedől, ha türelmünk van kissé várakozni.

Mi tehát békét akartunk a horvátokkal, de nem mēn-den áron. Mi írtozunk a polgárháborútól, 's el akarjuk kerűlni, de nem minden áron. A magyarra nézve a népszabadság napja nem lehet a gyengülésé. Ha békes ajánlataink visszavettek, ha a törvény útjára nem térnek vissza, ha a koronás király manifestuma nekik, kik örökké hűség-ök emlegetik mind semmi, ha a korona jogának 's a haza határainak 's a nemzet érdekeinek épsége van veszélyben; azt hiszem, a nemzet meg fogja mutatni, hogy az okos vára-kozás, a számított időzés, a békes kiegyenlítés kisorítva által csak dadalát biztosította (harsányi tetszés).

A mi a külvizonyokat illeti, igyekeztünk hogy a nemzet érdekel hūn képviselve legyenek. De az nem elégít ki, hogy a frankfurti német gyűlésen megbizottaink voltak, sem az hogy kelet felé megbizottaink jártak, sem az hogy közeve értekezünk a külföldi követekkel Bécsben; a kelet-i tartományokbeli diplomatiának egyenesen kezűnkben kell lenni, kell hogy követünk, consulaink ott legyenek, és az illető hatalmasságok követői, consulát Budán tartózkodjanak. Kelet ügyében mi inkább vagyunk érdekelve mint Ausztria, és érdekeinkben nincs olyan, mi Ausztria érdekeivel el-ellentétben volna; míg ellenben a közvelel örmözéségnél fogva, hogy érdekeink el nem hanyagoltatnak tovább is, erre nézve a biztosítékot csak magunkban találjuk. Mindentől hof kelet sorsát fojnak és szövik, a magyar érdeke, a magyar sorsa sem felelve, sem képviselhetlen nem lehet (helyesítés).

Ezeket jegyzem meg általános politikánkra nézve.

Tehát a szabadság napja veszték kísérteben tūnt fel hazánk egén. A mit kívíntunk meg is kell alapiatunk, meg-is kell védenünk. Épen akkor szakadna el az ország egy ré-se, midőn mindent megnyertünk. Mitűn velünk a szabadságban testvérképen öszszottot, el akar pártolni.

Es ha e lázadás nem volna, az általakulás minden reu-gésün tul volnánk már alkalmazni.

Minden esetre, e kérdések meg kell oldatni, ha nem fegyver nélkül is, de igazságosan mind a két részre. Azt a mit teendünk, mi nem fogjuk a küzdés-től feltétlenül. Minden mi jogos megadunk nekik, semmit a mi nem az.

Ezért a lelkesedésnek, melyel a nemzet az ügyet feikarolta, nég nőni kell, óriás erőt kell öszze gyűjtenünk, melynek ellentállhatni ne reménylje a vakmerőség sem. De nem ezeltünk a polgárháború; sőt épen ez az mit kikerűlni akarunk, mert mi testvérekül fogadtuk be a horvátokat, kik velünk tökéletesen egyenlők, de ép azért törvényi, alkotmányi, királyi, kormányi tetszősék szerint nem változtat-nak. Mi őket el nem vesztethjük, mint kezűnk, mint karunkat nem, melyek testünk részei, ok pedig el nem szakadhatnak (Tetszés).

Csalatkozik ki azt hiszi, végezve van minden, ha erőha-talommal megragadjuk, Nem ez nem elég. Ezenkét kell hogy ok velünk, mindenben egyenlők levén, Jognál és ör-dekűnl 's a multak emlékeztetésül fogva testvéreink. Az ármány, a hazugság, az önzó ambitio költeményeivel elvakított népet fel kell világoztatunk. Felvilágoztatni annyit mint megnyerni, így megnyerni annyit mint a békét örökre biztosítani.

Csalatkozik ki azt hiszi, e' catastroph most kezdődik, nem, ez már kifejlése azon politikának mit a nemzetietlen, az idegen rendszer a mi rovásunkra folytatott. Csalatkozik ki azt hiszi, hogy a drama most már végződni fog, nem, az europai conjuncturák most egy új tört nyitnak a nehöz játéknak, melyet fegyverrel el nyomni lehet, de bevégezni nem. Tehát ez úgy elrendezésében europai szempontból kell kiindulnunk. Erőtelnek nem szabad látatunk, az igaz, de igazságtalanoknak sem. A mi diaalunkban hiány volna, azt ki potolja Europa közvelel-ényének hatalma, mely lát-ván hogy erősek és igazságosak is vagyunk, eljárásunkat bí-rálni és helyeseln fogja.

Ezeket látam szükségesnek elmondani, némi felvilágo-sításképen azon politikának, mely a választal ki van fejez-ve. A nehézségeket akartam röviden kiutatolni, mik elárá-sunkat meghatározózik a multban.

Arról a mit tennünk kell fövőre nézve, a ház máskor fog végezni. Most egy tanácsosat vegzem be szavaimat, mely abból áll: hogy mi erös, nagy, hatalmas nemzet tes-zünk, azt binnünk kell, meit e' hirtelen ad kedvet, erőt, bátorságot telkemnek, de a ki azt hiszi, hogy már most egy eslekedhetünk, mintha erös, nagy, hatalmas nemzet volnánk, az maga kesera esalódsában él, és az ilyen ember legsikeresebben dolgozik a nemzet megbuktatására. (Tetszés).

Per ényli (olvas.)

Elnök: Azon s-ra nézve, melyben a 3-ik szám alatt más szerkezet van, nem tudom tetétek-e indítványok.

Ghéczy Péter: En azon előadás ny más is, melyet belügyminiszerűnkől hallottunk, kívánám a 2-ik szám alatt választeltrai javaslatot azzal toidani meg, mi a 3-ik szakasz-ban van, hol t. i. ezen szakasz jo be: „illy vizonyok közt te-kinlve egyszersmind hazánk 's Europa jelen helyzetét, mely által hivatalva vagyunk, szoros egyetértésben a nagy Német-hon népeivel, védfala lenni a civilizatiónak, első és leg-szentebb kötelességűnknek tartotunk” 's at. annát, mit An-drássy Gyula a tegnapi tanácskozományban elmondott, megval-tom, én még tovább is mennék, és pedig szinte azon nyilat-kozat nyomán, melyet belügyminiszer urtől hallottunk, hogy t. i. Magyarország 's jelen állás-ban, midőn független kor-mányunk van a külföld irányában és a többi független civi-li-sált nemzetek irányában is azon helyet igyekezzék elfoglalni, melyre hivatalva van, kormányunk 's nemzetünk független ál-lásánál fogva.

Kivánám tehát, hogy ne csak a nagy Német-hon né-pét említenők meg, hanem tennök világosan ki: mindazon nemzeteket, melyekkel részint egyesűlve, részint diplomati-cal érintkezésbe kívánjuk magunkat tenni, értem a keleti tar-tományok közül Törökországot, melynek érdekeit a magyar nemzetével most a szláv nemzetek irányában azonosítu, — értem a franciaia nemzetet 's Anglioth. A franciaia nemzet és Anglioth s. i. te oly fokán áll a civilizatiónak, mint a nagy Német-hon, ezzel egyesűlve igyekezzünk feladatunknak megfelelni.

Ha elfogadják, azt ajánlatom, hogy ezen kitétel mel-tet „a nagy Német-hon népeivel” — még az említett há-srom más hatalmasságok is megemlítsenek.

dötséget választunk meg, hanem csak hogy az fejezték ki ő fen- sége a nádor előtt, miszerint mi színtügy mint a képviselőház egy olyan küldöttséget küldeni kívántunk.

Előnk: Ha a tisztelt ház b. Wesselényi Miklós előadását ne talán elfogadná, azon néhány kísérő szó szerkesztésével azon választ- mányt lehetne talán megbízni, mely a választelirati javaslatban munkálkodott.

Böthy Ödön: Nem tudom, új praesit akar-e a tiszt. ház megállapítani? — mert eddig az ilyen választásoknak vagy feliratoknak átadásakor a küldöttségeket, miután ezek megválasztottak, mindenkör az elnök vezette, s röviden megérintette a megjelenés czélját. Egészen más volt az, mikor a küldöttségek kinevezettek; s tudok példát, midőn az ország rendkívüli boldogságáról tett szót a küldöttség elnöke, pedig azon boldogságot a hazában senki sem érezte. De hogyan áll most a dolog? mit kell itt mondani? Csak annyit, miszerint kijelentessék a háznak abbéli szándoka, hogy ő fensége a nádor méltóztaték választatunkat ő fensége úrnak királyunk elébe juttatni. Hogy küldöttség nevezessék ki, mely e néhány kísérő szót feltegye: ennek szükségét át nem látom. — Egyébiránt a küldöttségre méltóztas- sanak annyit tagot mennyi jónak látnak megválasztani, vagy talán még jobb volna sorsbuzás útján kiküldeni, mely az elnök vezérlete alatt járul- jon a nádor elébe. (Helyeslés.)

Gr. Ráday Gedeon: Tisztelt barátom, b. Wesselényi Mik- lós észrevételét helyeslem, miszerint nem csak a jelen esetről szólott, hanem a jövőre is tekintett; s mondá, habár mily kevés mondani valója lesz a küldöttség szónokának: itt az elvet kell tekinteni, s ezen elvet nem pártolni lehetetlen. Akár az elnök, akár más valaki nyilat- kozzék a ház nevében, azon nyilatkozat csak olyan lehet, mely a ház beleegyezésével történik. Hanem a jelen esetre nézve mégis azt gondolom; hogy deputatoria szükség nincs; tiszt. elnök úr mondja el röviden, miként fog nyilatkozni; s nyilatkozata a ház többségének kifolyásul fog tekintethetni. De elvileg igen szükséges kimondani, miként a ház nevében, ennek beleegyezése nélkül semmisen mon- dathatik. Ennyiben helyeslem b. Wesselényi észrevételét.

B. Wesselényi Miklós: Előtem szólott tiszt. barátom s bihari főispán előadására azt vagyok bátor megjegyezni, miszerint talán félreértés van abban, hogy itt valaki mondta volna, hogy azon küldöttség vinné át a feliratot, mely a szerkesztet csinálta; én csak arról voltam bátor említést tenni, hogy a comitivának szerkesztése bizassék azon választmányra, vagy más valamely bizottmányra. Egyébiránt figyelmeztetem a tiszt. házat, hogy a mennyire én tudom, a dolog úgy fog lenni, hogy a képviselőház választatata hasonlóképp fel fog olvasatni a fenséges nádor előtt, s pedig ugyanazon ház elnö- ke által, a kinek mind a megelőző, mind a berekesztő szavak a ház által fognak szájába adatni. Már ha az alsóház ezt ily alkotmányo- san fogja tenni, valjón helyes lesz-e — s hogy így mondjam, — jól fog-e kijönni, ha mi kevesebb alkotmányosan cselekszünk, s in- kább a régi időkhöz gravitálva teendünk? — Mi pedig tiszt. barátom gr. Ráday Gedeon előadását illeti, nem egyeztem meg abban: hogy az, ki az izenet átvételével megbizatik itt mondja el, mint fog a nádor előtt beszélni, ez igen kényelmes dolog, s előadások hogy ne magyarul, hanem igazán mondjam ki, genirozás van benne. Azért kívánom, hogy szigorúan maradnának meg az elv mellett, s habár csak három szót kellene is valakinek mondani, tegye azt fel egy a ház által kiküldött bizottmány.

Előnk: Azon észrevételek után, mik felhoztak, bátor va- gyok figyelmeztetni a házat, miként bárkit érjen a szerencse, hogy a tisztelt ház választatát ő cs. kir. főhercegsége a nádor előtté elő- terjeszse, az eddigi discussiók után bizonyosan azt fogja kívánni, hogy csak azt mondassa ő főhercegsége előtt, mit a ház előlegesen elfo- gadott. Azért bátor vagyok felkérni a házat, méltóztatnának azon bizottmányt, melyet a választelirat kidolgozásával megbiztak, kiküld- deni, hogy készítsen javaslatot az iránt is, mi a küldöttség eljárása alkalmával fog mondani.

B. Wenckheim Béla: Azon szavainak, melyek valamely izenet átvitele alkalmával, mondatnak, diplomatikai fontosságot nem tulajdonítok; s a parlamentarizmus szokással nem tudom azt megegyeztetni, hogy ceremonialis szavak kidolgozása választmányra bizassék. — Egyébiránt a küldöttségre nézve szeretném, ha annak tagjai sorsbu- zás útján küldetnének ki. Kérjük meg a tiszt. elnök urat, hogy azon küldöttséget vezesse.

B. Vay Lajos: Csak röviden kívánom kimondani, miként b. Wesselényi indítványát pártolom. Mert ha most azt mondjuk, hogy a választat átadásakor mondanó szavak diplomatikai fontossággal nem bírnak: úgy igen nehéz lesz a határvonalat meghatározni, melyen túl valamely diplomatikai értéke lesz. Azért ezen csekélynek látszó eset- ben is kívánom az elvet követni, s egy bizottmány, vagy a jegyző urak által feltétlenül azon szavakat, mik a választat átadásakor mon- dandók lesznek.

Böthy Ödön: Bocsánatot kérek, ilyen eset nem fordul- hat elő. Mert ugyan mikor járul küldöttség akár a fejedelemhez, ha az itt van, akár a teljes hatalmú kir. helytartóhoz? Újraszándókor, névnapon, ha valami betegségből fellábad, és ha a fejedelmi trón- beszédre felterjesztendő választat nyújtatik át. Más esetben nem le- het, nem szabad, parlamentarizmus mellett küldöttséget nevez- ni; mert a törvényjavaslatok, hogy szentesítést nyerjenek, a mini- sterium útján jönnek a fejedelem elébe. Magának a háznak a feje- delemmel érintkezése nincs, érintkezésének lenni nem szabad; hanem egyedül csak a felelős kormányval. Van még egy eset, mitől isten oltalmazzon hogy beálljon, ha valamely attentatum követeltek el a fejedelem személye ellen; ekkor is küldöttség által szokás kijelenteni az örömet, ha a fejedelem szerencsésen megmenekült, s ekkor is azt hiszem nincs tábla, legalább ha normalis állapotban gondolom a há- zát, nincs törvényhozó test, mely ily szerencsétlenség közepett arról vitatkoznék, mit kelljen mondani; hanem az érzés mondatja ki a fe- jedel iránti hűséget, s az örömet, hogy a hajból megmenekült. Egyébiránt is, miután parlamentarizmusunk van, a régi szokásból elmaradt félelmeket, mint a régiség buvárainak már átadott tényező- ket felelőnk fenntartani szükségtelen. És azért nem tartom szüksé- gesnek azt sem, hogy küldöttség dolgozza ki az előző s befejező mondatokat; mert ez úgy jönne ki, mint régi időkben történni szok- ott a deák káptalanoknál, hol a bevezetés magyar. a contextus ma- ga deák, s a befejezés ismét magyar volt. — Röviden tehát csak ar- ra kerem a házat, méltóztatnók a választatot előterjesztendő kül- döttséget kinevezni, s az elnököt megkérni, hogy azt vezesse.

B. Wesselényi Miklós: Azt csak nem fogjuk parlamen- taris dolognak tartani, hogy a szónok a ház nevében maga szakállára be- széljen; akár nevezetes dologban beszél akár nem. mert ha egyszer a ház nevében szól, nem mondhat egyebet mint azt, mit a ház reá biz. Ezt igen természetesen találom.

B. Perényi Zsigmond: Én részéről azon véleményben vagyok, hogy itt szükségtelen előre azt felténni, mit az elnök mondani fog, mert hiszen semmi egyebet nem mondhat, mint hogy bevezetvén a küldöttséget, a felsőháznak választatát felolvassa, s miután felol- vosta, magát s a küldöttséget ajánlani. De nem terjeszkedem tovább. Parlamentarisz tórn állunk, ne menjünk ezen visszafelé, hanem haladjunk előre. Határozzuk meg, miként semmi diplomatikai értéke az ily alkalmak- kor mozdott szavainak nincs. (Helyeslés. Felkiáltások: Halljuk a határozatot!)

Előnk: A határozatot mind addig nem mondhatom ki, míg valaki a dologhoz akar szólni. Kíván még valaki szólni? (Általános felkiáltás: Nem!) Ugy látom tehát, miként arra nézve, hogy a ház választatát a cs. kir. főhercegsége a nádorhoz egyküldöttség vigye, közegyetértés van. A módra nézve az első vélemény az volt, hogy azon küldöttségnek elnöke csak azt mondassa, miben a ház előlegesen megegyez; dolgozza ki azt akár a bizottmány, akár az elnök maga. A másik vélemény az volt, hogy az elnök, ne mondjon semmi egye- bet, csak mutassa be a küldöttséget, s jelentsé ki, hogy a választat- tot kívánja közölni, olvassa azt fel, s azután ajánlja magát szokás szer- int. Az tehát a kérdés, hogy a módra nézve kivánja-e a felsőház, hogy mondjon valamit a küldöttség elnöke, mire előbb a ház beleegyezése szükséges? (Felkiáltások: Semmi!) Nem tudom kivenni a többséget. Méltóztatnának tehát azok, kik b. Wesselényi Miklóssal egy véleményben vannak fellátni.

B. Wesselényi Miklós: Engedelmet kérek, mielőtt az el- nöki kijelentés következtében szavazás történne, bátor vagyok figyel- meztetni a házat, miként én azt javaltam, s gondolom el is fogadta- tott, miszerint a küldöttség szónoka, s remelem a jelen esetben tiszt. elnökünk leend az, nyilatkoztassa ki ögyszersmind nádor ő fenségének a ház azon szándékát, miszerint ő fenségéhez is küldöttséget rendelend, mely urunkat királyunkat körünkbe hivandja. Már ezt mindjárt egy kissé hosszabb, s egy kissé kényesebb dolog; olyan valami, mit nem lehet máskint mondani, mintha itt előbb minden szó meghatározatik.

Előnk: Ez külön kérdés, erre nézve nem nyilatkozott a felső- ház határozatlan, hogy akar-e, s mikor akar ily küldöttséget küldeni, s akarja-e ezt már a mostani alkalommal ő cs. kir. főhercegségének a nádornak kijelenteni. Ezt elhatározni a háztól függ. Az első kérdés most az, kivánja-e a ház, hogy mit az elnök mondani fog, az előbb kidolgoztassék, s a ház helybenhagyása alá terjesztessék? Kik e rész- ben b. Wesselényi Miklóssal tartanak, méltóztatnának fellátni.

Ujházy László: Az elnök csak örömet fog kijelenteni, tehát nem szükséges mondanó szavainak bizottmány által leendő meghatá- rozása.

Előnk: Hogy a sárosi főispán véleménye mi? azt jól tudom; de én a többség véleményét kívánom tudni: épen ezért mondtam, hogy álljanak fel, kik b. Wesselényi Miklóssal tartanak. (Fellátnak.) Ugy látom a tisztelt ház nyilvános többsége azt kívánja, hogy az el- nöki csak röviden terjeszse elő s olvassa fel a választeliratot.

B. Wesselényi Miklós: Méltóztatnának megbocsátam alkalmatlankodásomért, de figyelmeztetni kívánom a tisztelt házat, hogy ha az alsó ház átküldvén és felolvassván választeliratát a nádor előtt, egyszerűsind ki fogja nyilatkoztatni a ház abbéli szándékát s elhatá- rozását, — mit hinni merek, hogy megtörténendik — miszerint In- sbruckba küldöttséget fog köréből küldeni ő felségét urunk királyunkat körünkbe meghívandó, ha a képviselőház ezt tenni fogja, s akkor te- endi, midőn a választelirat előterjeszté, illik-e nekünk elmaradni?

Előnk: Ez a második kérdés. Méltóztatnának elhatározni, hogy ugyanazon alkalommal tétessék-e jelentés ő fenségénél, arról, mikép a tisztelt felsőház is kíván ő fenségéhez Insbruckba követés- get küldeni.

Gr. Andrássy Gyula: Én is második kérdésnek tartom ezt, azért hozzá akarok szólni. Előttém tisztán áll, hogy a felsőház nem küld követéséget, ha az alsóház azt nem teszi 's ez a legtermé- szetesebb kapcsolat a felső- és alsóház között. Várjuk be tehát az al- sóház e részbeni intézkedését. (Közhelyeslés.)

Előnk: Ezt a tárgyat elhalasztani kívánja a ház? (El.) E szer- int bevezetvén a választelirat tárgyalatát, kötelességem szerint még csak azt akarom a ház elébe terjesztetni, mily módon kívánják a választmányt kiküldeni. (Sorsbuzás útján.) E tekintetben három mód van: vagy az egész ház kíván ő hercegsége a királyi helytartó elébe járulni, vagy csak választmány által; ha választmány által kíván, ak- kor a tagok vagy sorsbuzás útján vagy választás által küldetnek ki. (Némelyek: menjen a ki akar; egy hang: az nem lehet.)

B. Wenckheim Béla: Legszívesebben tartanám sorsbu- zás által kiküldeni a választmányt, mert hogy az egész ház menjen, az nem lehet.

Előnk: Hány egyenből álljon a választmány? (Némelyek: 11, mások: 12) Megnyugszik a tisztelt ház hogy a választmányi tagok sorsbuzás útján választassanak? (Meg) S abban is hogy száma 12 legyen? (Igen) Míg a szavazati cseber elhozatik s a szavazathu- zások kezdenék, addig kötelességemhez képest bejelentem, hogy az utolsó ülés óta részint hivatalos elfoglaltságaik, miszerint honvédelmi kötelességeik, részint egészségügyi állapotjuk miatt a tisztelt felsőház tagjai közül nálam többen megjelenvén, az élemletre engedelmet kértek. (Neveiket felolvassa.)

B. Wesselényi M. Egy indítványt akarok tenni ha mege- dedi a ház, (halljuk!) Tagadatlan, miszerint kedvetlen s kényel- metlen körülmény az, mikint itt napokint sokan boldogunk és egymástól kérdezzük: mi a bir az aldunai vidékről, s ily tudunk valami bizonytalan birre vergődni, és azt, hogy történt valami vagy nem történt hiteseben a közönség nem igen vagy csak nagyon kevére tudhatja meg. Ezért indítványom az lenne: szólnatok fel a ministe- riumot, oly módra rendelkezésre, hogy legalább minden 24 órában kapna a közönség egy külön lapban nyomandó s közrebocsátandó bulletint, ha egyebet nem tartalmazna is olykor, mint azt, hogy nincs semmi tudatni való, de legalább mindennap tudatna valamint a harez vagy zavarok mezejéről mit bizonyos. Ez azt hiszem a kedélyek meg- nyugtatására igen szükséges volna, s azzal tartozik a ministerium mind a felsőháznak, mind az alsóháznak, mind a közönségnek.

Sze meore B. (bellügyminister.) Valahányszor a ministerium akár az egyik akár a másik ház által interpelláltatik, kötelessége ily felvilágosítást adni, a minőt adni hatalmában áll, s a meny- nyire a körülmények megengedik, hogy felvilágosítást adjon. A felső ház, tárgyszüke miatt, ritkábban tart üléseket; s itt természetes, hogy ritkábban adja magát eset is elő, hogy a ministerium a ház tagjai által interpelláltassék; mert különben az kész mindennap, minden órában nyilatkozik. Az alsóháznak mindennap tartatván ülést, az interpella- tio gyakrabban megtörténik, úgy hogy alig múlik el nap, hogy a ministe- rium valamelyik tag által ne interpelláltassék. Két módja van a mi- nisteriumnak, hogy azokat mik a ház s a közönség meggyugtatására szükségesek — tudassa, t. i. ha vagy személyesen nyilatkozik a ház előtt, — erre felszólítottat, vagy hivatalos lapja, a Közlöny által, s azért nem látom czelszerűnek a különös bulletin kibocsátását. De más részről azt sem tudom felfogni, mikép ne legyen elég azon tudósi- tás, mely a kormány hivatalos organuma a Közlöny által liadatik. E részben részemről nem tehetek egyebet, mint azt, hogy ha a tisztelt ház tagjai közvetlen tudósítást kívánnak, méltóztatnának azt itt az ülé- sben kívánni, én mindenkör kész vagyok reá; midőn pedig ülés nincs, akkor a kormány nem nyilatkozhatik; másként, mint hivatalos organu- ma, a Közlöny által. (Közhelyeslés.)

Előnk: Most a választmányi tagok nevei fognak kihuzatni, számszerint 12.

A kihuzás megtörténik. Előnk: Felolvassom a kihuzott neveit: Gr. Szirmay Sándor; ifj. Zichy Ferenc; b. Pronay Albert; gr. Zichy János; gr. idős Esz- terházy Mihály; gr. Nádasdy Ferenc; gr. Majlá h Antal; gr. Ráday Gedeon; gr. Forgách Antal; Sotovszky pécsi pi; gr. Andrássy Mano; gr. Teleky Sámuel. A bizottmány maga fogja választani elnökét? A

ház elnöke leend.) Azoknak, kiknek nevei kihuzattak, jelentem, hogy czédula által fogom az idő és helyet kitűzni, hol össze fogunk jönni. ő cs. k. fensége, elébe menendők. Még azon kérdés teszem, kíván- e a felsőház ülést tartani, és mi tárgyban? (nincs tárgy.) Tehát csak akkor tűzöm ki az ülést, ha tárgy lesz. Ezzel az ütés eloszlatik. Az ülés 1/2 órákor eloszlott.

XVI. ülés a képviselőházban jul. 21-kén r. 9. órától d. u. 2 1/2 óráig. Előnk: Pázmány Dénes; tárgy: választelirat. Előnk: Az ülés megnyitattik. A tegnapi jegyzőkönyv fel fog olvasatni.

Kazinczy Gábor jegyző olvassa a tegnapi jegyzőkönyvet. Dániel Pál: Uraim! engedjék meg, hogy mielőtt a napi rend- re kitűzött választelirat felett a tárgyalást folytatnók, torontali bará- taim érdekében, és megnyugtatóra, a hadügyminister u-hoz szót in- tészhessék. Levelek érkeztek tegnap és ma is azon vidékről, melyek szer nt az egész vonal, melyet Becskerekől Zicsidorfiig, Verseczig, a perlaszi, és alibunári lázítók megmészállottak, oly csekély erővel van fedezve, hogy ezen provinciát ok megmenteni nem képesek, s ha se- gély nem érkezik, minden veszve van. S még is azt keli tapasztal- niok, hogy azon nemzetörök, kik Aradról és más vidékekről oda szán- dékoztak, contramandáltak. Én nem kéttlem uraim, hogy a hadügy- minister ur ezen provincia fedezéséről, és ellátásáról kelteően, — leg- alább lehetőleg kellően intézkedjék. De mennyire még is, ezen bará- taink megnyugtatóra szolgálna ezen birról hiteles tudomással birni: felszólitom hadügyminister urat: igaz-e, hogy az Aradról és más vidékekről oda szállított nemzet örök contramandáltak.

Mészáros Lázár, hadügyminister: Tisztelt torontali követ urak interpellatióra azt felelhetem, hogy arról hivatalosan nem va- gyok értesítve, a mennyit azonban tudok, épen Kiss ezredes jelentése szerint Aradról azon vidékre vannak rendelve a nemzet örök. Elég azt mondanom, meglehet hadtekintetektől, egy helyről más helyre para- csoltattak a katonák, kik talán azon czéllal elvonva, nagyobb czéira rendeltettek. És így ezen elhelyezéssel nagyobb czéllal érven el, mind a két czelnak megfelelnek. Külömben azon esetre, ha hivatalos tudósítást kaptam volna, nem mulasztottam volna el felelni. Mihelyt tudósítást ka- pok, azonnal előterjesztendem. (Helyes.)

Előnk: Jelentem a háznak, hogy hadügyminister ur, az ország védelmére szükséges katonai erő kiállításáról készített javaslatát be- nyújtotta. Ez ki fog nyomtatni, s a szabályok szerint az osztályokban tárgyalás alá vétetni.

Kossuth Lajos: Az előbbi interpellatióra nézve észrevéte- lem van. Azt gondolom, gyakran jelét adtam annak, hogy minden in- terpellatióra, a mely a személyes felőlősséget illeti igen kész vagyok felelni. Hanem bátor vagyok kérni a házat, méltóztatssék azon discre- tióval lenni, és nem kívánni, hogy még a stratégicus mozgásokat is kijelentsük, mert ha ezt tennők, akkor nem lehet háborút viselni. (He- lyeslés.) Arról tessék kérdezni: miért vészett el a csata, vagy miért nyertük meg a csatát, hanem ha azt kérdik önök, miért vitték el A- radról a katonákat, ugy nem lehet háborút viselni. És épen Torontál- ból a hol még eddig minden megütözés dicsőségesen végződött, leg- kevesebb volt ok interpellatióra. — Parancsolt a ház velem, hogy a mit tegnap mondtam, azt formulázva adjam elő ma. Van szerencsém jelenteni, hogy a mit tegnap mondtam, azt ma mondtam; a mit pedig ma annak következtében felolvassok, az, az összes ministe- rium megegyezésével történik. (Olvassa a formulált magyarázatot, a mint következik.)

A pénzügyminister megakarván a házzal ismertetni azon politi- cát melyet a ministerium az olasz kérdésben követni jónak vélt, föl- olvasá a ministeri tanács f. e. július 5-oi tanácskozmányának e tárgya- ra vonatkozó jegyzőkönyvét, melynek tartalma itt következik 's a t. Az ennek következtében folytatott tanácskozás közben kérdés tá- masztatván az iránt, mikép gondolja a ministerium magát biztosítani az iránt, hogy a magyar szent korona tartományainak tökéletes paci- ficatiója a törvények iránti engedelmség, rend és béke, biztos helye- rültsége, s hazánk önálló materialis és moralis épségének teljes biz- tosítása esetére a magyar nemzet által Ausztriának az olasz háború be- végzésére no talán az eddigienél bővebben nyújtandó segély nem fog az olasz nemzet elnyomására az absolutismus érdekében fordítatni.

Erre a pénzügyminister a felolvastott jegyzőkönyv utolsó szaka- szára hivatkozva — maga részéről bővebb szóbeli utasítást adott; — a háznak pedig azon kívánata nyilvánult, hogy ezen értelmezés a ház jegyzőkönyvébe iktatás végett az előterjesztő minister által irásba formuláztassék. Mire a pénzügyminister teljes készséggel ajánkozott, épségben maradván annak helyeslése vagy nem helyeslése iránt a ház további határozatának szabadsága.

Ennek következtében július 21-én a ministerium részéről követ- kezőleg formulált világosítás adatott be.

A ministerium július 5 kei jegyzőkönyvében nyíltan kijelentvén: hogy midőn az országban rend és béke biztos helyreállításának s az ország önálló materialis és moralis épségének biztosítása esetére ő fel- ségének küzdelemmel ellentételtetésére igérkeztek, világosan meg- jegyezni kívánja, miként az ellen, hogy ezen ígért a lombard-velencei olasz nemzet elnyomásában részvét szándokára magyaráztassék, nyíltan tiltakozik, s ez ügyben csak arra lehet a fentebbi esetben segé- dezéseket nyújtani hajlandó, hogy a lombard-velencei nemzettel oly béke s egység megkötése eszközöltesék, mely egy részt ő felsége méltóságának, más részt az olasz nemzet jogainak, szabadságá- nak s méltóságának kivánatainak egyaránt megfelel.

Ezen nyilatkozat által a ministerium határozottan biztosította a nemzetet arról, hogy segítségnyújtatás beállhatásának esetére a magyar segéderő, az olasz nemzet szabadságának elnyomására nem for- ditathatik, mert ezen kiindulási pontnál fogva a ministerium természetesen mindenek előtt megkivánandja, hogy a lombard-velencei olasz nemzet pacificatiójára Ausztria részéről önálló kormányzat mellett oly szabad alkotmányos institutiók ajánltassanak meg s biztosítsanak, minők csak a monarchiai országlással összeférnek; — és ha a béke ezen alapon sem volna eszközölhető, a ministerium a segéderő nyuj- tás kívánata esetében azt is kivánandja megkérletetni, hogy egy oly stratégicus vonalnak megállapítása mellett, minőt az ausztriai birodal- lom biztosága mindenesetre megkíván, az ezen vonalon túl eső terü- let az ausztriai birodalomtól egészen is elválasztassék: a vonalon in- neni résznek pedig mindenesetre teljesen szabad, és liberalis alkot- mányos in titutiók, önálló nemzeti kormányzattal biztosítsanak, — s a ministeri jegyzőkönyvben előrebocsátott feltételek esetében nyuj- tandó segéderő csak az ily szabadságot biztosító egységnek az ola- szok által el nem fogadás esetében alkalmazassék. (Helyeslés.)

Lenyegesen abban ter el a tegnapi előterjesztés a mostanítól, hogy a stratégicus specialis vonalnak determinatiója ebben nem foglal- tatik. Tegnapi csak pelda gyanánt elmentem, hogy diplomatics iratok ne kul azon vonal nem is lehet meghatározni. Tor- tentesen hibát is követtem el t. i. a Rajnát is említettem, mi nincs is Olaszországban. És másodsor, hogy itt formuláztatván a dolog, azon elvből indult ki a ministerium, hogy megajánltassanak az összes Lom- bard-velencei népségnek a legszabadabb constitutionalis institutiók, az Ausztriánál maradás alapján. Ha erre az olasz nemzet azt mondja, hogy el nem fogadom, akkor egy stratégicus vonal megállapítván, a mely rész Ausztriánál marad, annak a legszabadabb institutiók,

végezve, s a nélkül, hogy sérteni akarék, kimondom, hogy egy indiscret kérdésre felelet által közzéadtak a' dolgot kimenetele. A' ministeriumot nem lehet arról vádolni, hogy bár minémű pártnak titkos tőredéke által be volna hálózva. Egyébiránt minden ember elmondhatja itten gondolatát és szándékát. a' többség pedig határozni fog. Helyes!

Kossuth Lajos: Én is hivatva érzem magamat Perczel urnak egy pár szót felelni. A' loyális tért szeretem; de az nem loyális tér ráfogni a' ministeriumra, hogy valamely kérdésnek eldöntését praecooccupálni vagy hátráltatni akarja. Mert nem úgy áll a' dolog. Ha praesupponál az ember egy loyális tért, lehet mennydörögni protestatiókkal. — Tegnap utolsó szavam után ennyi és nem több a' háznak határozata: egy követ ur kérdést támaszt, miképen fogja magát a' ministerium az iránt biztosítani, hogy az olasz nemzet ellen adandó segély nem fog az absolutismus érdekében használtatni az olasz nemzet szabadsága ellen. Erre én feleltem, s a' ház feleletének formulázását kívánta, mire én azt válaszoltam, hogy formulázni fogom. Ennyi történt ma és nem több. Ezen formulációban világosan ben van: hogy a' pénzügyminister annak teljesítésére egész készséggel ajánkozott, magában értetvén, hogy a' háznak a' helyeslés vagy nem helyeslés iránt határozni tökéletes szabadságában marad. S most midőn irásban van az, a' miről tegnap szó volt, akkor azt mondani: tiltakozom az ellen, hogy praecooccupálni akarják a' dolgot, ez nem loyális tér, ez szándékos ignorálása a' mondottaknak és a' felolvasottaknak; ezzel tört nem nyernék a' magyar parlamentben. (Helyeslés!)

Mi a' tárgyat illeti, uraim őszintén megvallom, hogy látszik sem diplomátának sem ministernek való nem vagyok; mert nem követem azon szabályt, mit a' világnak minden ministere követ; s e' tekintetben alkalmiasat még tanulnom kell. Vegyük fel az egész világnak parlamentális életét, mi történt volna tegnap? A' ministerium politikáját nyíltan kitárva, miszerint egyenesen kimondja, hogy azon segélyről, melyet bizonyos feltételek alatt az ausztriai császárnak, ki egyszersmind magyar király is az olasz háborúra nyújtani kész, nem kívánja és nem engedki az olasz nemzet elnyomására fordítani, hanem egy oly békének eszközésére, mely mind a' trón méltóságának mind az olasz nemzet szabadságának megfelelő legyen; ezt mondom kitárva, azt mondják reá: de ki áll jót azért, hogy az adandó segély nem fog az absolutismus érdekében használtatni? Erre a' világnak minden ministere azt felelte volna: kimondottam politikámat, azt követni fogom, de hogy miképen, azt nem fogom kimondani. Én többet mondottam tegnap s megmondottam, hogy minden gondolatommal nyitva akarok lenni a' világ előtt — én tehát a' nyíltságot meg fogom tartani s nem fogok minister lenni — mert más minister azt felelte volna reá: ez bizalmatlansági kérdés, mi politikámat megmondottuk, tetszik e vagy nem, s ha tetszik a' ház többsége elfogadja, de egy szót sem szőtt volna arról, hogy miképen fogja végrehajtani. — Én azonban tovább mentem és megmondtam, hogy miképen értem a' dolgot. Ehez járult még, hogy formuláztam is azt a' mit elmondtam. Nem mondom, hogy ezen formulációban minden szó ben van a' mit mondottam; ez nem is lehet, mert egy improvizált beszéd és formulázott ministerialis politica között nagy a' különbség, mert ez mint diplomaticus levél megmarad a' jegyzőkönyvben és egy pacificationalis intézkedést foglal magában, a' mely nem lehet Charta bianca 200 főről, melyet ki kell fizetni, hanem valamivel több. Ha a' háznak ez sem elegendő a' ministerialis politica megítélésére, melyet némely követek igen nagyon megdudtak itélni, mert az egyik azt mondotta, hogy különbség van a' tegnapi előadás és a' mai formulázás között, a' másik pedig azt mondja, hogy nem akar beleavatkozni; kijelentem tehát, hogy a' parlamentális világnak szokásán túl a' ministerium többet mondott mint kellett volna, s már most kinyilatkoztatom, hogy itten a' bizalomnak és bizalmatlanságnak kérdése forog fen. (Ugy van!) Tessék már most taglani a' mint tetszik, de én egy szó felvilágosítást többé e' tárgyban nem adok, és felhívom a' házat valjon az eddigi felvilágosítások nyomán akar-e bizalmat szavazni (Felkiáltások: Akarunk!) (A' háznak igen nagy többsége fel áll.) (Zaj: felkiáltások a' baloldaltól: nem az a' kérdés, ez nincs a' maga rendén.) Nem obajtottam, nem is akartam provocalni ezen scenát, de midőn a' lyálistát nem tekintik, hanem azt mondják, hogy a' ministerium el akarja nyomni a' ház szabad akaratának nyilatkozását, akkor azt mondok, törpüljön el az olyan minoritás, mely így violentálni akarja a' dolgokat. (Zaj, ingerültség)

Bartos Ede: Ezen ténre nem kell menni. (Zaj).

Német Albert: Tisztelt nemzetgyűlés! Ha tegnap önk előtt magyar képviselői szavam emelhetem, ha tegnap szóhoz jutván, a' sympathiák világában merengeni kívánok, akkor azon szavakkal kezdettem volna beszédemet, miszerint kimondottam volna átkomat azon kézre, mely Olaszhoz szabadságában magát megfertőzteti. Én tegnap a' felolvasott válaszfeliratban Olaszország érdekében a' trónbeszédben előhozott felhívás következtében adott feleletet aként tekintettem, mint Magyarország végrendeletét a' civilisált Európához. Én tegnap az olasz kérdést aként tekintettem, mint Magyarország végső elnyomására kimondott tendenciát, és tisztelt nemzetgyűlés, szívem mélyéből örvendek, hogy tegnap a' körülmények által a' szólabban meggátoltam, mert ha tegnap meggyőződésemet kifejezhettem, akkor fájdalom kénytelen lettem volna elfordulni ama ministeriumtól, melynek minden egyes tagjához, nem csak a' tisztelet hű pietása csatol, de a' melynek állásához köve látom Magyarország léletét vagy elenyészését. (Igaz). Csodálkozni nem fog senki, a' ki szavaimat végig hallja, elfogulatlan lenni nem fog senki, kinek megmondom, miszerint a' tegnap és ma között nagy különbség van. A' politikában avatatlan vagyok; a' ministerium mely politikáját e' tekintetben, mielőtt napfényként tisztán kitárva lett volna, érteni képes nem valék; de tegnap egyenesen indultam ez ösvényen, iránytűül szolgált nekem azon adatok, melyek honunknak láthatárán verébükkkel jegyezve vannak. Ha én az olasz kérdésben tévesen szólok, még a' ministerium állását sem tekintve, el szaggattam volna iránta keblem gyengéd burját, s csak tisztán Ausztria iránti bizalmatlanságtól és igazságos méltó fájólamtól vezéreltetve szólok, mert valjon kik azok, kik fejedelmünk atyai jó szándékának sikerültét, kik a' ministerium egyik tagjának a' külügyministernek minden igyekeztét paralisálták? Nem-e az ausztriai háznak tagjai, kik e' hon felé terjeszték ki kezeit. Én meggyőződésemet szomatlan kimondani, s az innépélyességnek e' szent percében fenszóval kívánom önk előtt gondolkozni. Tegnap még a' méltó fájólamtól vezéreltetve nem adom vala kezébe senkinek egy nemzet becsületét, s a' válaszfeliratban nem teszek Ausztriának ígéretet aziránt, hogy hadseregünket használhassa; de azola a' ministerialis politica előnkbe terjesztvén tanusította, hogy nagy különbség van a' tegnap és ma között; mert világosan megérti mindenki, a' ki nem elfogult saját véleménye iránt, hogy mi Ausztriát s a' birodalom egységét segíteni fogjuk Olaszország irányában fegyveres kézzel, ha azok kik itten a' csendet felzavarták, kik a' horvát és illir zavarok által a' honnak egységét és nyugalmát veszélyeztetik lecsendesítettnek, és ha az országban nyugalma helyre áll, még azon feltételek mellett, ha Lombardiának és Veneciának független alkotmánya a' szabadság alapján biztosítatik. S csak azon esetben, ha az olaszok mind ezt nem elfelve a' szabadság után rohannának, fogjuk pártolni Ausztriát s ez által biztosítani az országunk épségét. Így levén a' dolgok, mint azok, kikről ellenkező véleményt nyilatkoztatni hallék, engemet az ingatagság szennybéliségével rójának meg, és szakadjon rém e' ház a' pokolnak min-

den kinaival, de én a' ministerialis politikát pártolom. (S ezzel szóla a' jobb oldalon foglal helyet az oldaltól tetszős nyilatkozatai között).

Nyári Pál: Uraim! Én igen megzomorodva emelek szót; megszomorodva a' tegnapi események után, a' mely események örömet ebresznek keblemben, hogy a' ház e' tárgy, vagy pont felett, mely a' nemzetet felemelheti, vagy bemocskíthatja — meg fog egyezni, úgy, hogy a' nemzet tisztán áll Europa előtt. S ime azon remény, melyben én oly sokat helyeztem, a' mai discussiónak formája által megszentelinteték. A' kérdés végtelen csekély volt. Szót emelt Madarász, és mi csupán azt akartuk, hogy mit pénzügyminister ur előterjesztett, nyomassék ki. És arra a' ténre vitetett, hogy a' ministerium maga szólítja fel a' házat, hogy van e' bizalma a' ministeriumban, vagy nincs? Azok, kik logikát keresnek, ha ebben parlamentaris logikát találnak, akkor nevezzenek ennek annak, minek tet-zik; én nem félek a' világ ítéletétől (Helyes: zaj!) egyszerű kérdés ez vala, kinyomassék-e vagy sem? azok kik velem együtt a' kinyomást sürgették, mit mondtok? Azt mondták: pénzügyminister ur az interpellatio következtében, és így nem úgy mint minister, hanem mint követ adott felvilágosítást Halász Bollizsár követársunknak.

Az mit tegnap pénzügyminister ur mondott, megfontolást érdemel; és én magam javasoltam, hogy formulázassék Kossuth követ ur által, s történt-e ez? felelet: nem. Ma a' követ ur azon kezdé beszédét, és igen helyesen; hogy tegnap mint egyes ember, és mint egyes követ úgy adta a' felvilágosítást a' ministerium politikájára nézve, a' mikintre nézve most elől ugyanazon minister ur, s előre bocsátván, hogy ez nem az ő előadása, hanem ez a' ministeriumnak e' tárgy iránti nyilatkozata, hol van megint az illogicus követelés, ha mi azt meg akarjuk bővebben fontolni. Én nem tagadom, hogy a' háznak joga van mondani: kinyomatik, vagy nem, s mi, kik azt kérjük természetesen kénytelenek vagyunk megnyugodni abban. S mi a' következtetés? Az, hogy akkor az érdemleges tárgyalásra átmenyünk. De az nem történt, hanem egyik a' ministerek közül — az igazságügyi — felhívta értezte magát, egyes tagnak nyilatkozata által, a' másik felhívja a' házat: van e' bizodalma a' ministerium iránt, vagy nincs? Kell lenni bizodalomnak uraim, de a' bizodalomnak megvan a' maga formája, s csak az a' bizodalom, mely ezen országot szreencsés és boldogítja teszi, mely magához illo formában nyilatkozik. A' ministerium iránti bizodalom nem szóban, hanem tettekben nyilatkozik, nem azzal, hogy felhívjuk, van-e bizodalom, vagy nincs, hanem abban hogy a' ministeriumot pártoljuk. S valóban minden gyantásítást ellökik magamtól. Én nyilatkoztam azt, — ha nem épen köz-helyen, de sokak jelenlétében — ki e' pillanatban Magyarországon ministeri crisis akarja előidézni, az hozza érvelő, ki azt csupán tréfből, vagy daczból kívánja, az bolond. Ezt mondtam, s itt nyilván ismétlem. De most már uraim! ben foglaltatik e' ebben az, hogy a' minister feláll, s felhívja a' házat arra, van-e bizodalom a' ministeriumban? A' ki nem úgy nyilatkozik, a' ki azt akarja, hogy ne tömegesen határozassanak e' szerencsétlen hazának, annyit ideig elnyomott, kizsárolt, megfertőztetett viszony folytában legfontosabb kérdéseit, kik azt követelik: vitatassék meg, s kölcsönös felvilágosítás után mondassék ki a' helyes, vagy nem helyes, azt kérdem uraim, kik vitatást kívánnak, kik fel akarják magokat világoztatni, kik tért kívánnak adni mindenkinék, érdenkük e' a' vádat: hogy ezen minoritás a' ministerium ellen tör, ki ez hiszi, azt tagadom hogy felfogta volna Magyarország állását, s felfogta volna képviselői állását. Teljességgel nem azért álltam fel, hogy a' ministeriumnak akármely tette, s eljárása ellen tiltakozzam, nem azért, hanem mert nem foghatom el fájdalmanat a' felett, hogy már két jelet volt a' ministerium részéről, mely által én e' háznak méltóságát megsértve találom. Helyeslejek uraim vagy nem, arra ööknek szabadságuk van, de nekem is szabadságomban áll véleményemet kimondani. Ha valamely tag megsérti a' másik tagot, vannak a' háznak szabályai; azt megróni, az ellen intézkedni az öök kötelességében áll, de azon szabályokban nem áll — s azon perczenben, melyben ily szabály lenne e' háznak, én annak tagja nem volnék — hogy itt a' ministerium több joggal bírjon, akár egyes tag, akár a' ház irányában, mint akárki más. Követelem azt uraim! ha én — mert emberek vagyunk, megtörténhetik — valakit megsértek, hogy rendre igazításom, de viszont követelem, hogy a' ministerium is rendre utasításokat, mert a' ministeriumnak e' házban semmi egyéb jogot nem tulajdonítok, mint a' mi engem mint egyes tagot törvényesen illet. Ennélfogva, miután azon rendben fogunk szólni, a' mint az érdemleges tárgyalásra felirva volunk, nem tartom magamat jogosítva, hogy arra szóljak, hanem csupán ezen incidentális kérdésre nézve. Kik velem együtt a' kinyomást követelték, kérem álljanak el, s szóljunk a' tárgyhoz.

Kossuth Lajos: Csak igen keveset akarok mondani, uraim! s reducalni a' kérdéseket. Én mindig mondtam, s még most is mondom, teljességgel nem tartom azt, hogy a' házra legkevesebb vezély is következhetne abból, ha a' ház a' ministerium akármely tárgyban politikáját nem helyesli, mert a' ház fog intézkedni, hogy ez országban kormány legyen. Hanem csak abból következhetik veszély, ha ráfogatik valami a' ministeriumra, a' mi nincs, s ez az, a' mi ellen én mindig felszólok. Arra nézve, mit Nyári követ ur mond, hogy csekély kérdés volt, ha nyomassék-e vagy sem, hiszen csak egy szóval sem mondtam: hogy ne nyomassék; hanem arra feleltem, hogy Perczel ur ide feláll s azt mondja: tiltakozom, hogy itt az érdemleges vitaközvetőket el akarják zárni, praecooccupálni akarják a' véleménynek szabad nyilatkozását. Ez nem áll, ezen vádat nem hagyom magamra száradni, ez a' nyitl ténnyelk ellenkezik, s ennek következtében azt mondám, annyit nyíltságot a' világnak egy ministeriuma sem mutatott volna valamely kérdésben, mint mi ebben mutatunk, mert jövő politikájának nemcsak iránypontjait, hanem részleteit is tudatta, nem csak én, hanem a' ministerium is adott felvilágosítást. Ha még ez sem elég, ha erre azt mondják: el akarja vágni a' szabad discussiót, tehát én nem provocaltam a' házat bizalom nyilatkozatára, hanem azt mondtam, így levén a' dolog, egy szó felvilágosítást sem fogok adni e' tárgyban, hanem a' dolgot bizalmatlanságnak tekintvén, fel fogom szólítani a' házat, nyilatkozni: viseltetik-e a' ház a' ministerium politikájá iránt bizodalommal vagy nem? A' háznak tetszett felállni, én nem tehetek arról, mert valamely tárgyat szavazatra tűzni nem az én tisztemhez tartozik, hanem az öökéhez. Ez az egyik dolog. A' másik a' mi előbb terjesztett elő. Én arra, hogy minister vagyok, semmit sem adok; hanem arra, hogy becsületes ember vagyok, adok; s ha valaki szemem közé egy vádat vet, melyet nem mint ministerre, hanem mint magán emberre vet, azt tűrni nem fogom. S mi volt azon két scena, melyre Pest követe hivatkozott? az, hogy armány kezdte az országunk mult országgyűlés óta rábizotti képviselőit. Én a' későbbi vitaközvetőjen voltam, s a' későbbi viták constatuozták előttem, hogy azon érdemes követ ur úgy mondta, mert ő sem szőlt arról, hogy nem mondta, hanem: hogy azon szavakkal nem akarta a' ministeriumot sérteni. Már most ez mindegy, elég az hozzá, fenforogván e' szó, hogy a' ministeriumban, melynek tagja én is vagyok, — bár ne volnék — armány kezdte, azt mondtam, ezt rigalomnak nevezem, ha be nem bizonyítja. 2-ot Azt velem, úgy ment volna legrendesebben, ha a' ház meghallván a' ministerium politikáját, azt mondta volna: tárgyaljuk a' feliratot, s midőn rákerült volna a' sor az olasz ügyre, minden embernek kezében lett volna a' kinyomott jegyzőkönyv. Ez lett volna a' legrendesebb mód, s mivel a' dolog

gy láttam szóltam hozzá, de csak arra és semmi másra; ha azon vád vették a' ministerium szemére, ha az violentálja a' kérdést, s el akarja vágni a' szabad discussiót terét, azt mindig visszautasítom, mert arra, hogy minister vagyok, semmit sem adok, de mint becsületes ember nem hagyok magamon szennyet száradni. (Helyeslés).

Deák Ferencz: Én a' dologhoz egész nyugalommal szőlok, valóban nem látom, mi az a' két eset, mely által a' ház méltósága meg volna sértve, különösen a' ministerium részéről. Az egyik eset az, melyet a' pénzügyminister ur megemlített; legalább az látszik alatta érte lenni, midőn gondolom Fehérmege követe Madarász József ur oly kifejezéssel élt, melyet én igazságtalannak tartottam a' ministerium irányában. Én a' szavakat tisztán feljegyeztem, s azon szavakra észrevételemet megtenni szükségesnek láttam, és midőn minister társam azok iránt akart szólni, és utban volt a' szó-szék felé, ő neki is elmondottam azon szavakat. Pénzügyminister ur a' házra hivatkozott, ha úgy voltak-e mondva azon szavak, erre az mondatot, hogy igen. — Hogy ez történt, senki sem hozta kétségbe, az értelmezést megadta a' fehérvári követ, és a' dolog megszűnt. Mi van itt, mi a' ház méltóságát sérti? Mi van ma, mi a' ház méltóságát sérti, és mi a' miért a' pesti követ szerette volna a' ministeriumot rendre utasítani? nem tudom. Én semmi privilegiumot nem követelek a' ministernek, és ha olyant cselekszik, mit a' ház szabályaival ellenkezik, igen is utasításokk rendre. Politicai pályámon ezen elvvel következtelenségbe nem eszem, és remélem nem is fogok. Azt gondolom rendreutastásra méltónak senki sem fogja tartani, ha valakinek előadását logicialmál nem egyezőknek mondom, mert tanácskozáskorban a' logicai fegyver, az mely leghatalmasabb, vannak más fegyverek is; de én azokhoz nem értek, meglehet ezen egyet is hibásan forgatom, de használom, mert bizalmam van hozzá. A' midőn a' kinyomást emlegeték az alternatívát tettem: vagy maradjunk a' tegnapi modor mellett, vagy világoztassék fel azokat, kik azt mondják: nincs következtetésesség. De a' háznak nem tetszett inconsequensnek lenni. Azon urak nem bizonyították be, hogy nem lenne inconsequencia kinyomás nélkül tárgyalván a' fő dolgot, most erre nézve kinyomást követelnek. Többnyire az én logicialmál sajátságos, P. o. nekem sajátságosan tűnt fel az, mi mondatot, hogy Kossuth minister ur felvilágosítást adott nem tudom melyik követnek, de ezen felvilágosítást ő úgy adta mint Pest követe, és nem mint minister. Ezt nem értem, mert azon követ ur a' mennyire tudom felszóltatásképen az iránt tette kérdését, mit fog a' ministerium cselekedni, hogyan fogja ezt és azt meggátolni, stb. Már most ha ezen kérdésre olyan személy felel, ki követ és minister is, nem valóbbszinű-e feltetni, hogy azon ember úgy beszél, mint minister, és nem mint követ. Felfogásom szerint a' felvilágosítást valószínűleg úgy adta mint minister. Azt hiszem, ha minister nem lett volna, sokkal kevesebb bizonyossággal adhatta volna a' felvilágosítást. Ez a' logica iránti kifejezés mennyire sérti a' ház méltóságát nem tudom. Ha engem logica elleni hibával vádolnak nem fáj, mert úgy hiszem, hogy logicialmál nem felelt meg a' mértéknek, s akkor változtatnom, ha pedig nem látom be maradok a' magamé mellett; de hogy ez a' ház méltóságát sértene, azt nem látom. (Tetszés). A' másik mi történt, az, hogy minister társunk azon kifejezésekről, melyekkel egy követ, a' ministerium politikájának egyenességét kétségbe vonta, s azt állította, hogy a' ministerium leszorítja a' házat a' discussió teréről, s nem akarja tanácskozássá alá bocsátani a' tárgyat, — minister társunk azt hitte, hogy épen azon ministerium, mely nyitl politikával áll a' ház előtt, nem volt méltányosan illette ezen vádakkal, s arra szólta fel a' házat, valjon ezen politicai helyes-e vagy nem? s mondja ki bizodalmat vagy nem? Midőn ezt tevé, a' leg-loyalisabban cselekedett. Kérdem, mi ben van az által megsértve a' ház méltósága, midőn felhívjuk, hogy mondja ki, bizodalommal van e' vagy sem. Ha azt mondja az öök, ez által háza, mely törpe a' minoritás, ez által sem sértette meg a' ház méltóságát. Kérem alázatosan a' csekély minoritást, csak ugyan törpe minoritást, a' nagy majoritást ellenében. Lehetnek valamely minoritások legkibővőbb egyénei, s ezen kibővőbb egyének egytől egyig lehetnek nagy emberek, de ha százak ellenében vannak, az mint testület törpe. A' corporatióban majoritásnak vagy minoritásnak collectív szám ad erőt minden olyan esetben, hol az embereket voks szerint kell számítani. Ez által a' ház méltóságát megsértve nem látom, annál kevesebb, mert minister társunk hivatkozott a' ház kijelentésére, és nem azt mondtotta tömegestül jelkenek fel, tömegestül tárgyalják a' dolgot, s mellőzzék a' discussiót; sőt határozottan kimondotta: discutáljanak, határozzon a' ház helyeslés vagy nem helyeslés felett, mondja ki, van-e a' ministerium iránt bizodalma vagy nincs. Higgyék el az urak nyugodtabb lélekkel senki sem várja el öök itéletét mint mi, nem azért, mert hiszük, hogy majoritásunk lesz; hanem mert bizalommal vagyunk a' ház iránt. Ezt nem hoztam volna elő, ha épen ezen körülmény nem kényszerít. Hivatkozom a' ház minden tagjára, az egész nyilvánosságra, az egész országra, van-e, vagy volt-e valaha, ministerium, mely a' képviselők megválasztásába kevesebb avatkozott volna, mint ezen ministerium. Tudaék eseteket a' hol a' ministerium nevével igyekeztek megválasztani némelyeket, a' ministerium tudta és akarta nélkül. Tudaék eseteket, hol épen a' legszabadabb elvű követek mellett az által iparkodtak voksokat szerezni, hogy a' ministerium is akarja, de nem megbízva a' ministeriumtól, hanem ezt mint eszközt használták. Ellenben a' ministerium senkit különösen ki nem tűzött, senkit bármely tekintetnél fogva nem ajánlott az én tudtommal, nem történt semmi, hogy a' ministerium a' képviselők megválasztásánál magának többséget szerezzen. Felhívom a' tisztelt házat, nem az volt-e a' panasz a' ministerium ellen, hogy nem gyűjté össze az erőket; nem az volt-e a' panasz, hogy nem akar értekezni, és öket valamely ösvénybe bevezetni, nem volt-e az a' panasz, hogy szétengedi azon többséget, mely neki bizonyos volt, s miért tevé ezt a' ministerium? — Azt ért, mert nekünk, nem csinált bizalom, nem szerzett többség kellett, nekünk magától fejlődő bizalom kellett. Ez volt proba-köve annak, hogy állásunk lehető-e vagy sem. Ezt nyugodtan vártuk, és ha bizalmatlanság nyilatkozik, szinte oly nyugodtan fogjuk tűrni. Midőn oly ministerium, mely nem szerzett többséggel akar fellépni, mely semmi lépést nem tett, hogy a' többség övé legyen, hogy azt megtartsa, s magában a' vitaközvetésben is igyekszik meg a' irányadást is elkerülni, — midőn ily ministerium a' háznak bizalom, vagy bizalmatlanság iránti nyilatkozatára hivatkozik, az nem lehet arról vádolni, hogy a' ház méltóságát legkevesebb is megsérteni akarta. — Én tehát ezen vádat el nem ismerem, el nem fogadom, s a' felett az ország fog itélni, hogy mennyire érdemeljük meg-e vádat, miszerint a' ház méltóságát, midőn a' többségre hivatkozunk megsértettük volna. — A' dolog tárgyalására nézve pedig absolute nem kívánom, hogy akár felállítás, akár másképp törtönjek, s én minden módban, mely célhoz vezet megegyezék; és igen szivesen hallom, az egyes vitatásokat a' tárgy érdemére nézve. Ha a' ház elhatározza a' kinyomást, szivesen megnyugszom. Ha nem akarja, hogy a' dolog akár mely részletére nézve folyjon a' tanácskozás annyit ideig a' meddig tetszik, és ha nem látja tovább szükségnek azt folytatni, határozzon szavazat által. Én egyiket sem erőtetem, minden erőtetés gyantáját visszautasítom. Különösen azon vádat el nem ismerem, hogy a' véleményeket praecooccupálni, és a' ház méltóságát megsérteni akartak volna. (Helyeslés!)

Szóchenyi István: Akár kivel találkozik, azt hallom, hogy veszélyben van a' baba. Így már lassanként magam is elkezdtem lenni; hanem nem azért gondolom, hogy veszélyben van a' baba, mert ellenség van oda kün, hanem azért, mert ellensége van ide bea. (Ugyvan). És kérdem mi lehet annak oka, hogy ellenség van ide bea?

rosz szándéknak, hazafiság hiányának. e pillanatban nem tudom tulajdonítani; mert az ki e pillanatban Magyarországot ellen gyarodkodik, nem érdekel, hogy magyar legyen. Rosz szándékot tehát feltenni képes nem vagyok. De azt gondolom, hogy talán azért van ellensége e honn ide bent, mert legelőször meg nem szokta a felelős magyar miniszterium szerkesztését, és különösen mert sokan azt hiszik bona fide, hogy a magyar miniszterium erőszakot gyakorol a közönségen és kivált a képviselői házon, erőszakot pedig magyar ember tőrni édesen és kedvesen nem szokott; és ebben igazsága van. Nem akarok hosszas lenni; de épen azért hiszem, itt van ideje, hogy miután nemzetünk különös szerencsés események által egy kiváltságolt, eldörbölt igen gyenge hazából egyes nemzeté vált; azt csak ápolni kell, s e pillanatban a képviselői testület is megfogja mutatni, hogy azon régi mondás, mely a magyarról keringet: jugi inpatiens, libertatis incapax, merő hazugság. Hogy visszamenjek az erőltetésre. azt hallottam mondani, hogy a ki most a miniszteriumot megbuktatni akarja, az hazárdul, azaz a ki miniszterialis crisist akar pro-ocálni. Én azt hiszem e hazában annyit tudni kell, hogy ha a kormány polczra bágna, ők is megmenekül a hazát, s e tekintetben tökéletesen keznek fogok pénzügyminiszter ural. Azt mondják, hogy miniszterialis crisist provocálni bajos és sértő, — mert e szót hazárdulás, ki sem akarom mondani, mivel illy szennyes bűn magyar keblében helyet nem foglalhat, — ezt nem fogom hinni soba, és ha linnem kellene, bannám, hogy magyarrá teremtet az Isten minden időben. Am de ha hideg vérrel taglaljuk a dolgot, milly oldalról történik az erőszak? azt mondják: mind az áron meg kell tartani a miniszteriumot, mert nélküle elvész a haza; hanem legott sarkon fordulva azt kívánja egy rész, hogy most, midőn oly különös időben élünk, mikor az egész Europa hallucinatio közt egy nagy crisisnek indul elébe, midőn felelős miniszternek lenni talán föltte keserű kenyér, — ha a miniszterium azt mondja: hazafak barátim, ha biztok bennünk, minden titkot kitörni nem lebet, így gondoljuk, hogy meglehet menteni a hazát, — akkor azt mondja egy rész: ti maradjatok helyeteken, hanem azt a levelet, melyet főzni kell a hazára nézve úgy főztek a mint mi kívánjuk, és ne úgy a mint a ti ezetek jónak tartja (helyeslés). Kérdem tehát, mely oldalról van az erőltetés, azok oldaláról-e, kik azt mondják: mentjük meg a hazát, és minden kényelem nélkülessel éjjel nappal dolgoznak; vagy azokérol, kik azt kiálják: ne jobbra, hanem balra vezesd a bárkát, ne ezt tedd, hanem azt tedd, s így nem is sejtve zsarnokoskodnak? — Hosszas lenni sem kívánok; hanem a haza szent nevében fellérem a hazát, hogy a mint a mult országgyűlés alatt is mondtam és megcsófoltam, miszerint nem tudom, hogy a Magyarország ege föltt föltt események örülje-e vagy pedig búba süllyedjen: most ezen szerencsés eseményeknek csak bölcs alkalmazása fogja hazánk sorsát szerencsésen elhatározni. Azért ismét a haza szent nevében felszólitom az illetéket, mutassa meg a kevesebbség, hogy loyális tud lenni, és össze tud forni a többséggel, miszerint egyszívvel egy hanggal mondjuk: éljen a király, éljen a haza, és minden becsületes hazafi (éljenzés).

Berenczey László. Valóban ha bár azon állásban van az ember, hogy igen sok mondani valója volna, mégis a tanácskozáskor jelen stadiumban el lehet mondani: difficile est satyram non scribere; azért felszólítottam a hazát, ha méltóztatnak szavazni, azon esetben elhallgatok (szólok tovább) Hallottam, némelyek azt hiszik, hogy mivel meggyert a parlamentarizmus életet, tehát már mindent megnyertünk, már nincs szükség ellenzékre és semmire. Én azt hiszem, hogy meg semmit sem nyertünk meg, és ezen lüben élvé az a meggyőződés, hogy ezentúl mostani rendelkezéseink által fogunk mindent megnyerni. Ennélfogva most épen nem tartom azt, hogy béke legyen minden áron, hanem azzal sem tartok, hogy ellenzék legyen minden áron, ki egész életében az voltam. Szerencsétlen helyzetnek tartom, ha az ember, vagy van oka, vagy nincs, ellenzék akar lenni. Megmondom miért. Midőn először voltam szerencsés e helyen felszólalni az iránt, valjon a francia vagy angol modort kövessük-e a tanácskozáskorban és azt mondom, nem érzem képesnek magamat arra, hogy a tárgyat egyszerre kellego felfogjam: kinevettem. És most ismét előáll az ellenzék, és azt kívánják nyomassuk ki a tárgyat, azok, kik azt mondják, egy elolvására ertik a tárgyat, és most nem tudják felfogni, ha csak ki nem nyomatik. Ez aztán következetesség példának okáért Madarász József úr azt mondja: én következetes vagyok, mert megmondtam tegnap előtt, hogy előre fogok a tárghoz szólni; tehát következetes, mert ez azt teszi, hogy ki kell az adresect nyomtatni, én pedig nem vagyok következetes, mert nem kívánom az adresect kinyomatását. (Nevetés.) A jelen kérdésre nézve én a kormány eljárását párom is, nem is. Ha vádot kell tenni a miniszterium ellen, én őt azzal vádolom, hogy magyar becsületes emberséggel mindent kitálal; s ha van valami, a miben van; ez az egy gyengeség. s ez másokra nézve haszon, a mit fel kell használni. Nyári Pál képviselő kimondotta, miszerint szükséges kinyomatni a miniszterialis nyilatkozatot, hogy lásuk miben ellenzék Kossuth pénzügyminiszter úr nézete az egész miniszterium nézetevel. Azt akarják azon urak kikergetélni, mennyiben ellenzék Kossuth a kormánytal, azon okoskodnak, hogy a kettőt szembeállítsák egymással, hogy feltaláljanak e beavatkozási kérdésben egy különbséget. (Tetés) a centrum a jobb oldalon.) Ezt ő ki akarják keresni és azt mondják; a ki miniszterialis crisist akar előidezni, az hazárdul (Nevetés.) Valóban Nyári Pál úr azt mondja, hogy bizodalom van ugyan, hanem nem itt e hazában, s nem a személyek teszik a bizodalmat. Ezt nem tudom felfogni, mert hát nem tudom mire való e ház, akkor nem értem, hol fog a miniszterium bizodalmat kapni, ha nem e hazában, és nem a személyek fogják azt kijelenteni? Nem tudom hát hol lesz tettek által a bizodalom kimutatva, ha nem e hazában? Ugy a tetteket a kevesebbség fogja talán kimutatni, és a nagyobb rész csak pusztá szó és személyesen? (tetés) — Kérem ezen különbözőt megmagyarázatni, mert én nem értem. Ennélfogva véleményem szerint a tárgyatnál, nem ént nem értem. Ennélfogva Kossuth pénzügyminiszter úr; ő tiszta becsületeséggel kimondotta vélekedését, és most már ezzel nem elégszenek meg, hanem többet követelnek, nyakon csipik, s azt mondják: megállj már ird is oda bele a mit mondtál (kacz.) Pénzügyminiszter úr azt mondja: ime fogadjátok el a miniszterium politikáját, mert azt hiszem, így lesz jó a mi életünk; ő csak azt mondja, hogy csak a politikát fogadjátok el, és nem az elvet is. Tegnap ezen felvilágosítást nem látták be, mert tegnap sötét volt; ma átállják. — Ma világos van, s azt mondják, hogy már a mint pénzügyminiszter úr mondta, elfogadjuk a miniszterium politikáját; és már még is azzal állanak elő, hogy nincs ben az a miniszterium nyilatkozatában, a mit Kossuth pénzügyminiszter úr mondott; szerintök összevetéskor jobbra vagy balra. Nyári Pál urnak ismet egy nagy következetlenségét látom; azt mondá tegnap, miként nem tudja megfogni, milly kormány ez, mely előre megmond mindent, s hogy a miniszteriumnak tenni kell, s aztán a mi dolgunk azt megírálui; ma meg azt mondja, mondja meg a miniszterium előre, miként fog cselekedni. Már most hát minő következetesség ez szemben egymással. Ennélfogva Nyári Pál elvétel kiindulva, mi nem arról fogunk tanácskozni, hogy pénzügyminiszter úr miként írta meg a kérdést; nekünk magunknak kell az adresect elkészíteni magunknak kell a miniszterium

politikája körül határozni, s ha a miniszterium politikája a mienkkel állkozik, akkor a miniszterium meg fog állni, s ha nem, akkor Nyári úr szavai szerint elmegy. Én tehát tisztelem Kossuth Lajos úr politikáját; róla mint egyes véleményről nem akarok tanácskozni, hanem azt akarom, hogy a ház mondja ki az adresectben a maga politikáját.

Fekete Lajos: Épen az által, mit az igazságügyminiszter kárhóztatott, vélvén elérhetőnek az általa kívánt következetességet, pártolom azon tegnapi nyilatkozatát: miszerint ne szakítsunk ki egyes cikkeket a választeliratból, hanem tárgyaljuk azt elejétől végig; így el fog érni a cél, hogy holnapig a miniszterium által előterjesztett javaslat ki fog nyomtatni. Egyébiránt mi az ingerült állapot illati arra nézve véleményem következik. (Szavazunk!) Nem csudálkozom, ha a miniszterium egyes tagjai ingerültek akkor, midőn az mondatik rólok, hogy nem egyenes uton akarnak járni; s hogy ezen ingerült vitákat kikerühesütek, legjobb mód lesz arra az, ha egyesek minden olyas kifejezéstől tartózkodnak, melyek ingerültséget okozhatnának. Egyébiránt a miniszterium politikáját az országgyűre nézve pártolom.

Bónis Sámuel. Igen sok mondatot ma e teremben, mire örömet felelnék főképen sok logicitánságról vádoltunk, de megvalómlom, hogy annyi volt a szó jobbról balról és nem a dologhoz tartozó, hanem mellékes vitát előidéz, hogy azt ajánlom a háznak, tárgyaljuk a választeliratot érdemlegesen és ne menjünk olyan vitaközökbe, melyek attól elváolitának. Már most szükség van az egységre, azonban némelyek keserűséget és szakadást okoznak mire semmi szükség nincsen.

Vlád Alajos: Nem akarok azokról szólni, melyek itten most történtek, mert restellem hogy történtek, restellem pedig azért, mert előttem legfőbb a haza; már pedig az ezer éven által számtalan veszek közt házat talán még soha sem állott az enyészett örvévéhez oly közel, mint épen a jelen pillanatban. És e gondolat lélekszibbasztó fájdalommal nehezül lelkenre; mert kettős ezme mint rém üldöz engemet. Ha elfogadjuk az olasz ügykeoi avatkozást, akkor az absolut hatalom körébe fogurk vonzattni, és önkénytelen fogunk a nyugoti civilizatio és szabadság ellenében küzdeni. Ha pedig nem fogadjuk el a beavatkozást, és a miniszterium e tárghoz köti letelét s le fog lépni, okvetlen az anarchia torkába jutunk. En a közügyeket diplomatikus adatokból nem tudom, de ismerem némileg a hírlapokból, s mivel, így is ismerem, az olasz beavatkozást egyáltalában nem pártolom. És pedig három oknál fogva nem. Először, mert azon alkalommal, midőn július 11-én Kossuth pénzügyminiszter úr azon előterjesztést tette, hogy 200 ezer fegyverest és 42 millió fót ajánljunk meg, szó sem volt arról, hogy ezen fegyveresek Olaszországba fognak küldetni, hanem akkor csak egyszerűen az volt mondva, hogy a haza veszélyben van, s mivel a pillanat irtóztató nagyszerűségére voltunk figyelmeztetve, azért ajánlottuk meg egyszerűleg. Ha pedig tudtuk volna mire lesz fordítandó azon erő, sokan közülünk le vontak volna a 200 ezerből és 42 millióból, sokan talán megtagadták volna a katonaságot. Másodszor azért nem pártolhatom, mert nem reménylem, hogy ohajtott siker legyen ezen beavatkozásnak, s az átkozott késo szó erre is rá fog illeni. Tudjuk hírlapokból, hogy a velencei köztársaság száznapi fenléte után elhatározta, hogy a Piemonthoz csatlakozik, s miután azt is elhatározta, hogy ön életét feláldozza és egy dynastia alá veti magát, ott a kedélyek nagyon el vannak keseredve; és ha más dynastiához akarnak csatlakozni nem pedig a mienkhez, nem lehet a beavatkozással a kívánt sikert elérni. Harmadszor nem pártolom azért, mert az egész országban általános ellenvélemény nyilatkozik ezen avatkozás ellen (Felkiáltások: Hol?) Engedjenek meg az urak, senki el nem fogja vitatni, hogy országzserte ellenvélemény nyilatkozik, még pedig a hírlapok után is. Az egy Buda-Pesti híradó volt, mely több cikkekben figyelmezteti a nemzetet, hogy jó volna az olaszokkal báborút vinni, és még a kormány lapok sem feleltek erre senmit s általában egy lap sem pártolta ezen nézeteket. De még azt is tudjuk, hogy a miniszterium háromszor szelította fel a külügyminiszter az iránt, hogy az Olaszországban létező seregek hivassanak vissza s ez az egész országban általános kívánata volt. Elismerem, miszerint veszéllyel járt volna, ha tizezer magyar katonaság mellett huszezer ellenséges indult volna katonaság jött volna vissza; ámde kötelessége lett volna a miniszteriumnak a sajió után informálni a közönséget és előkészíteni a közvéleményt. Most azt fogják mondani küldöink, hogy mi tökéletesen uraik akarunk lenni, s én azon elvet nem fogadhatom el, hogy valaki küldöinek gondolkozási módját épen ne kövesse. Nem akarom, hogy legyen utasítás, de szükségesnek látom, hogy a képviselői figyelemmel kísérije a közvéleményt. Nem oly könnyű dolog 200 ezer katonát kiállítani, már eddig is van tapasztalásunk, hogy a nemzetörébe nem örömet írja be magát a nép, s több helyen kijelentette, hogy inkább a régi robotot akarja szolgálni. Ha azt mondjuk a népek, hogy a haza veszélyben van, ez talán még megnyugtatta s kész lesz az áldozatra; de ha tudja, hogy az olasz háborúba avatkozni akarunk, ez rossz behatás tesz a kedélyekre. Ez oknál fogva tehát azt mondom, hogy a választeliratból mindent hagyjunk ki, mi az olaszháborúra vonatkozik, annál is inkább, mert ő felsége a trónbeszédben csak annyit mond, hogy a háborút bevezetni nem lehetett, s én nem látom át, miért mondjunk többet, midőn magunk ügyei sincsenek tisztában s e végett máson sem segíthetünk.

Elnök: Talán lehetne szavazni?

Kossuth Lajos. Egy szót kell az érdeemes követ ur beszédére mondanom. Én az eszméknek szemfelfe vitatásától a hazára nézve semmi káros következtetéstől nem tartok, hanem gyanúsítást soha tőrni nem fogok. Nem tudnak tárgyról beszélni, hogy ne gyanúsítsanak, hogy ne bánták azon érzetet, mely minden ember előtt legbecesebb. Mit mondott az érdeemes követ ur? azt mondta a miniszterium jó formán kicsalta a nemzetől a 200,000 katonát, mint hogy nem szölt az olasz háborúról, mert akkor talán nem adtuk volna, gyönyörü hazafiság! midőn az mondatik: itt a muszka; a borvátok, szerbek háborognak; azt mind ki kell békíteni, s előbb megkérdelem, hogyan akarnak banni az olaszszal, s ha azzal nem úgy bannak, mint nekem tetszik; nem akarom a hazát megmenteni. — Ezt simpliciter mellőzve majd lassankent megismerkedünk, s kiki fogja magát orientálni. Azokra, mik az olaszországi dolgokra nézve mondatok, egy szót sem felelek, mert abban nem látok veszélyt, ha a követ ur így, én pedig amugy gondolkodom. De ha azzal állunk elő, miért nem mondták az urak ki akarták csalni a 200,000-t, most, midőn meg van, elekarják vinni Olaszországba; és megint oly gyanúsítás, mint tőrni nem fogok. Nem akarok senkit legátóvabórolt is bántani, de úgy látok, hogy a parlamentáris téren gyermek nemzet vagyunk, magamat is bele foglalom — s általában nem tudjuk magunkat orientálni azon magas helyzetben, lová egy nemzet képviselőjét helyezi. Magamat is bele értem, hogy senki magát sértve ne érezze. Hanem épen azért méltóztatssanak felhagyni azon modorral, hogy egyik azt mondja: ármánykodnak; s midőn mindent kitálal az ember, azt mondják: nem elég, még többet; a másik pedig: gyanus uton járnak; a 3-dik: kicsalták a katonát. Méltóztatssanak illyesekkel felhagyni, mert ez szenvedélyre vezet, pedig a hol egyszer szenvedély van, ott furcsa dolgok történhetnek; egyik is másik is szét néz, a felzaklatott babok hová csapódnak. Ne bántuk tehát, hanem maradjunk a tárgyatnál. Vélekedésem szerint a tárg az; első kérdés: akar-e a ház, vagy

vagy roszalásába általában beavatkozni, vagy pedig akarja a ház nem akar az olasz dolgok iránt a miniszterialis politica helyeslésébe, azt. hogy most ezen felvilágosításokat pro nota vévén, mikor a választeliratnak illető pontja elő fog kerülni, annak partialis pontjainál fog itéletet mondani a ház a miniszterium eljárására. (Most) Én, hogy a dologban haladjunk, mert valóban ha szabad kérnem valamit, hát azt is kérem, méltóztatssék a háznak kegyesen figyelmeznii, hogy az érdeemes követ uraknak is igen fontos hívatás jutott, hogy tanácskozzanak, s végezzenek az ország dolgai felett, honem ezen hívatás, mert követek vagyunk, nekünk is jutott, s azon kívül kormányozni is kell, pedig nem organsált állapotban, ugy, hogy szinte kívánna az ember, hogy 300 óra legyen egy napban, mert különben nem érnék rá tenni mind azt, mit tenni kell. Kiméljük tehát az időt, mert meg disputálunk, az ország kormányzatlanul van. Czélszerűbbnek vélelém, ha a ház azokat pro nota venné, egyenesen ugy is van szerkesztve, hogy a jegyzőkönyvhöz tartozik, s ezzel azt teszi a ház, mi minden jegyzőkönyvvel történik. Végezzük be az általános discussiót, s ugy menjünk specialitásokra. Kivánom a felett méltóztatssanak határozni, be akarják-e végezni az általános discussiót, s pontonként tárgyalni a választeliratot, melyre én még egy szót, egyetlen betűt sem mondtam — kell-e — mondom — azon válasz felirat, vagy minő módostással kell. Eddig csak politikát fedeztem fel, hogy a ház tájékozva legyen a tárgyalásnál, egyik vagy másik pontot elfogadni, vagy nem fogadni; számot vet hazafiságával, meggyőződésével, s az egyes pontoknál határozni fog. Ha különböző volna e részben a vélemény, talán a felett szavaznánk, által akar-e menni a ház egyes pontoknak tárgyalására a nélkül, hogy valamely politikának helyeslése, vagy nem helyeslése megállapítva volna. Nem akarjuk a miniszterium a háznak e részbeni határozatát kikerülni, hanem tájékozva van a ház, menjünk egyes pontokra, s akkor viszont vegye a ház azon felvilágosítást, melyet a miniszterium adott tájékoztatásnak. Nem volt miniszterium, mely annyit fedezett volna fel, mint mi, s még is azt mondják, nem egyenesen járt el.

Mészáros Lázár (hadügyminiszter): Uraim! Én szerény szónoklatommal nem akarom az időt tovább elfoglalni, mert talán jobbról balról ezen tárg anyira ki van fejte, hogy a dologhoz kezdetünk. Mindazonáltal pezügyminiszter úr előtt szelő követőrnak kifejezéseire vannak kevés észrevételeim. Mivel én is szerény tagja voltam azon seregnek, melynek tagjairól lehet mondani hogy hősök, mert azon emberek repraesentálják azt, mi köztünk hibázik, az egységet, s minden nemzeti különbség nélkül a becsületet védik. Ha igazat kell mondani, mi szabadságot nem tportunk el, mert kik ellen küzdöttünk, azoknak szabadságuk még nem volt, hanem minden áron menekedni akarnak a kormánytól, akkor, midőn az a körülmények belátva, szabadságot akart nekik adni. Csak azt akarom megjegyezni; azon seregnek tettét dicsernem kell, mert azok egyenkint talpra esett derék vitéz emberek. Nem volt nagy ereje az ottani tábornagnak, — bár lett volna — hanem volt annyi, mennyi egy egész népet — mely azonban jól tette, hogy szabadságért küzdött, mert mindenkinek legnagyobb becsület, ha mit nélkülöz megszerezni tudja, hanem azon nép nem tett a katonának sokat, mert azt mégis képes lett volna megfékezni. Azon nép a mit kíván, törvényes úton 14 nap alatt kiészaközölhetne volna, s akkor szerencsés lehetett volna, ho'ott most évekig szerencsétlen. Azon aereg most is megtartja magát, noha háromszor annyi sereg van ellenében, s azon magyarokat segítünk kell, ha egyszer a hazát megmentették.

Elnök: Kik az általános tárgyalásra nézve szavoktól elállni nem akarnak, méltóztatssanak rendben szólni.

Kállai Ödön szólni akar.

Zákó jegyző: Mivel többen akarnak szólni kérdem a tegnapi vagy mai feljegyzés szerint fognak-e a szölok felszólítani.

Elnök: A szabályokban ben foglaltatott 2. §, mely minden ház szabályaiban, melyek valaha Európában voltak ben van. Ezen 2. §, azt foglalta magában, ha a ház többsége valamely tárgyat iránt, nem akar szölokot hallgatni, által mehet a tárgyalásra. Miután a ház ezen szabályoktól el tért, s ezen §-t kihagyta, most méltóztatssanak következtetések lenni, s a szölokot kihallgatni, mert a szabály megengedi.

Ex ülés végét jövő számunkban közlendjük.

Belföld.

Becske, július 16. Tegnap reggel fél 5-re a perleszi táborból, az előrségekben állott lovasságra ágyú lövések történtek, 3 lö elesett. Erre az Écskára vonult egész sorkatonaság előre nyomult, az útközét megkezdett. A rablócsapat közel 1500 ágyúlövést tett, úgy hullottak az ágyúlövések, mint a zápor. Számar mintegy 9—10 ezeren lehetnek, a mieink is ágyúzni kezdtek, s több szerencsével mint ék, mert katonánk közül csak egy dicsidás sebesített meg, 8 lö, mások szerint 14, esett el katonánk alul, az ő veszteségüket bizonyosan tudni nem lehet: de hiteles tisztudatúakok nyomán 300-nál többen hullottak el közülök. Azonban oly szerencsés helyre valának a rablócsapatok beszánczolva, hogy lelkes, de csekély számú katonaságunk ki nem tudta őket verni a sáncok közül, így 10 óra felé, 5 órai ágyúzás után, a katonaság Écskán innen vonult. Dél után kiharancsoltatott két század nemzetörésg is, kik éltük földalódsával rohantak, a csataterén a sorkatonaságok csatlakozandók, a katonaság szét vala darabolva, mert épen ekkor ment végbe a tarasi útközét is. A föllázadt csoportok felszólítottak, adnak meg magukat, ténnek le fegyverüket, ők azonban azt tenni nem akarták, még egy órai idő adatott gondolkodásul, s midőn ez is eltel, s ők az útközetre készen állának, megtámadtattak. Sokan lolettek közülök, de csak lézongó férfiak, a helység egészen bevételett, s kevés ház bían az egész rabló fészek felperzseltett. Innét Kumándra akart menni a katonaság, ekkor kapta azonban a parancsot Écskára vonulni. Délután 4 órakor meg is érkeztek: azonban ez nap az útközét tovább nem folytattatott, az egész katonaság és nemzetörésg bevonult Becskerekre, oly iszonyú esőben, minőt még soha meg nem értünk. Ugy összedűztünk, hogy nem volt egy mákszemnyi száraz hely testünkön. A mai nap csendesen folyt le. Azt hallók, hogy a perleszietek taborkából egészen visszavonultak Perlesz alá, mi azonban nem valósul, mert épen most estve hozták a hírt, hogy az előrségek levő katonák közül egyet ismét agyon löttek, egy halálosan megsebesítettet, s 2 lö elesett. És így már nyitán megtámadtak bennünket, most tehát vagy ök tesznek semmivé minket, vagy mi őket. Azért katonaságot ide a mennyi csak van. Ma jön Vászárhelyről 1200 nemzetör, Aradról 600; de ezek gyakorlatlanok még. Ma azaz 17-kén 300 nemzetör, s egy század lovasság kiment Kumándra. Nem fog ártani, ha a gazok a taraszi sorsára jutnak. Tegnap mind a zicsidófi mind a szécseyvári tábor, összesen 3000 ember, ide bevonatott, ma a Tisza mellett búztunk cordont, a karloviczai felszólíták a kerületbeli helyeket, tartssanak velök, szervánusok jönnek segítséül, a kumandai maguk folyamodtak segélyért hozzájok. Ez, s a felhívás is elfogadtatott, s tegnap az alispánnak beküldett. Így állnak dolgaink. Segélyre van szükségünk, míg későn nem jö.

Bud
Fortuna-
a' szokot
Mi
dó 4 ho
Százados
Főhadna
Hadnagy
Százados
Főhadna
Hadnagy
Százados
Főhadna
Hadnagy
Százados
Főhadna
Hadnagy
István,
Mi
é értelme
I. Orna
Ves
Gróf I
Gö
Gróf A
Bih
Ric z
Her
Föld
Kas
Márf
Nyi
zetőrségi
Nire
hadnagyi
III. P
Bolla
Bu
czimmel
Vost
IV. A' D
Gyik
Bud
Ist
Orv
illetőleg re
A'
szüntetik.
1-s
2-s
borbélym
mot vége
Bud
A'
Béd
tében kö
rendetlen
vám meg,
szokott id
Bud
XX
nöknek, n
tárnál s
ekben f.
I. E
vick Cho